

OTEPÄÄ LINNA ARENGUKAVA 1997 - 2002

EESSÖNA

Otepää linna arengukava koosneb kahest osast, milles I osas kirjeldatakse linna arengu hetkeolukorda ja II osas analüüsitakse olemasolevat situatsiooni ning tuuakse ära järgmise 5 aasta konkreetne tegevuskava.

Kõik, mis meid ümbritseb ja meie elu mõjustab, moodustab meie elukeskkonna. Antud töös on käsitletud Otepää linna elu-, tehno-, majandus- ja sotsiaalkeskonda.

Arengukava väljatöötamisel andsid oma panuse linna erinevate asutuste ja organisatsioonide esindajad, linnavalikogu ja linnavalitsuse töötajad, kelle esitatud andmed ning seisukohad olid arengukava koostamise aluseks:

elukeskkonna osas -	Ants Sander, Ilmar Stamberg, Silver Eljand, Neeme Ernits, Heli Noorsalu, Tiina Tallinn, Maila Kuusik, Manivald Milk ja Aino Vähi, Riita Aader
tehnokeskkonna osas - Karu	Ants Sander, Ilmar Stamberg, Aimar Urm, Indrek Taukar, Riho
majanduskeskkonna osas -	Ilmar Haak, Aivar Nigol, Jaanus Ilp, Meelis Naudi, Jaak Öunpuu
sotsiaalkeskonna osas -	Jaak Uudmäe, Mairi Väljan, Marju Medar, Kaja Aidla, Silvi Tenno, Anu Raudla, Ain Kruusmaa, Jaanus Barkala, Toivo Vender, Heiki Must

Lisaks eelpoolnimetatutele tahaksin meeldiva koostöö eest tänada gümnaasiumi direktorit Harry Seppa, muusikakooli direktorit Vello Sootsi, suusakooli direktorit Raivo Ruukelit, olümpiaõppetreeningkeskuse Tehvandi direktorit Heido Meemat, Otepää Tuletõrje- ja Päästeametite juhatajat Heino Linnamäge, Otepäält nüüdseks lahkunud politseikomissari Raivo Kūūti, Valga Elektrivõrgu Otepää osakonna juhataja Elmu Ketsi, ASi Eesti Telefon töötajaid Ain Kruusmaad ja Indrek Riivaldit, turismiinfokeskuse spetsialiste Mare Raidi ja Piret Kulasalu, Madsa spordibaasi juhatajat Enn Maamäge, maamöödübüroo juhatajat Ülar Lehistet ja kõiki teisi, kes ei pidanud paljaks nõu ja jõuga tööle kaasa aidata.

Ülevaate linna arengu ajaloost koostas Heino Mägi. Arengukava kaardimaterjali digitaliseerisvormistas Thomas Otterskog Ekerö sõpruskommunist (Rootsi). Arengukava projekti trükkisid- kujundasid linnavalitsuse sekretärid Maiken Orasson ja Annely Kõiv.

Aitäh kõigile!

Monika Prede,
arengukava projektijuht,
Otepää linna keskkonnanõunik

SISSEJUHATUS

Otepää linnas kehtiv generaalplaan on koostatud RPI Eesti Maaehitusprojekti poolt 1991.a Järgnenud aastad on nii Eestis kui ka Otepääl olnud murranguliste muutuste ja kiire arengu aeg. 1996.aastast kehtib generaalplaan üldplaneeringuna.

Arengukava koostamise vajaduse tingis:

- * Ühiskondlik-majanduslike tingimuste põhjalik muutumine Eestis toimunud üleminekul sotsialistlikust käsumajandusest liberaalsele turumajandusele, mille käigus toimusid ja toimuvad rahareform, omandireform, maareform, erastamisprotsess jne.
- * "Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest" (vastu võetud 02.06.1993) tulenevalt on muutunud omavalitsuse funktsioonid, vastutus, finantseerimine - mis kõik tingivad vajaduse linna elu planeerida vastavalt kohaliku arengu prioriteetidele ja eelarvelistele võimalustele.
- * Vajadus teha viimaste aastate muutustest ja arengust kokkuvõtte, konkretiseerida järgnevate aastate tegevus.
- * Kehtivast "Planeerimis- ja ehitusseadusest" (vastu võetud 14.06.1995) tulenev kohustus igal omavalitsusel välja töötada uus arengukava.
- * "Eesti Vabariigi säästva arengu seadusest" (vastu võetud 22.02.1995) tulenev kohustus lähtuda linna kõikide eluvaldkondade arengu kavandamisel ressursside kasutamise ja elukeskkonna kujundamisel säästlikkuse põhimõtetest.

Otepää linna arengukava 1997- 2001 väljatöötamise aluseks on:

- * RPI Eesti Maaehitusprojekt poolt 1991.a koostatud Otepää linna generaalplaan, kehtib üldplaneeringuna
- * geodeetiline alusplaan M1: 5000, T. Otterskog, Ekerö Kommuun, Rootsi, 1996-1997

Arengukava osadena käsitletakse:

- * Otepää linna Pühajärve tee äärse hoonestuse detailplaneerimise projekti detailplaneeringuna
- * Otepää linna ja Aedlinna vahelise metsa-ala maastikukujunduse projekti üldplaneeringuna (Epikoop, 1992)
- * Otepää linna Pedajamäe kvartali hoonestusprojekt detailplaneeringuna
- * Otepää linna Oru tänava ühepereelamute grupi hoonestamise eskiisprojekti, 1992, detailplaneeringuna
- * Otepää Aedlinna kaubandus- ja individuaalelamute hoonestusprojekti, 1993, detailplaneeringuna
- * Otepää põhjaveevarustuse ja reoveepuhastussüsteemi väljaehitamise projekti, E. Kirt, 1992-1996
- * Otepää linna haljastuse generaalplaani, M. Kuusik (T. Tallinn), 1996
- * Pühajärve pargi rekonstrueerimisprojekti, Clive Justice, CESO, Kanada, 1996

Arengukava koostamisel on kasutatud järgmisi materjale:

- Otepää Arengukeskuse IMO konkursitöö "Otepää kui vabariigi turismi-, puhke- ja spordi piirkond
- * Otepää turismi tegevuskava, Bruce Wilson, CESO, Kanada, 1992
- * Otepää linna ja maastikukaitseala visuaalse informatsiooni süsteem, J. Aavik, A. Mäger, AS Trim Design, 1994

- * Otepää linna sotsiaalkeskuse projekti, Marju Medar 1995
- * Valga Maakonna arengukava, 1995
- * Otepää kroonika, Heino Mägi, 1996
- * Linna elanike erinevate huvigruppide esindajate seisukohti ja linna arenguga seotud olevate piirkonna institutsioonide, asutuste, ettevõtete andmeid nende hetkeolukorra ning perspektiivide kohta.

Käesoleva arengukava koostamist on mõjutanud linna arenguloo kaks aspekti - vajadus saada ülevaade viimase kuue aasta jooksul toimunud nõukogude okupatsioonijärgsest üleminekuprotsessist Otepää elu põhivaldkondades ja Otepää linna juubeliaasta, 880 aastat Otepää esmamainimisest ning 60 aastat linnaõiguste saamisest, andsid põhjust süveneda tavapärasest põhjalikumalt Otepää ajaloolisse arengusse, seda enam, et 50 aasta jooksul püüti mõndagi meie ajaloolisest mälust kustutada.

ÜLEVAADE OLUKORRAST

1. ÜLDISED ANDMED

1.1 Geograafiline asend

Otepää linn asub Lõuna-Eestis Otepää kõrgustiku reljeefilt kõige vahelduvama ja kõrgema ala keskosas - tasase laega lavajal kõrgendikul, mille nõlvad on silmapaistvalt järsud. Eriti järsk on läänenõlv vastu Pühajärve vagumust. Põhja ja kirdesse madaldub maapind aeglaselt, samuti lõunasse.

Oma lähemast naabrist linnade seas - Elvast, asub Otepää 25 km, Tartust, Valgast ja Võrust 45-50 km, Tallinnast 237 km kaugusel. Lähim raudteejaam – Palupera, asub Otepääst 14 km kaugusel. Otepääl ristuvad maanteed, mis suunduvad Võrru, Valka, Tartusse.

1.2 Looduslikud tingimused

Aluspõhi ja pinnakate

Otepää kõrgustiku äärmine põhjaosa jääb aruküla ja kurtnieki, lõunaosa osaliselt ülemdevoni gauja lademe avamusele. Reljeefis esineb mattunud orge, mille põhi ulatub 40-60 m allapoole merepinda ja mis on tekkinud tõenäoliselt juba enne jääaega, kui maapind oli merepinnast kõrgemal kui praegu. Otepää linn asub kõrgendikul, mille põhja- ja lõunanõlv on lauged, ida- ja läänenõlv järsud. Otepää linna aluspõhja moodustavad keskdevoni liivakivid.

Jääajast ja selle järgsest ajast pärinevatest setetest koosnev pinnakate on Otepää kõrgustiku keskosas ja mattunud orgudes 50-200 m paksune.

Enamik siinseid soid on tekkinud järvede kinnikasvamise tagajärjel. Küngastevahelisi nõgusid täitvad järvesetted (järvesavi, -lubi, mudad) on kaetud 7-15 m paksuse madal soo turbakihiaga.

Mullastik on reljeefist ja pinnakatetest tulenevalt äärmiselt vahelduv nii levikult kui erinimiselt koosseisult. Täpne mullastikukaart Otepää linna kohta puudub, ettekujutuse Otepää muldadest annavad Otepää kõrgustike muldade kohta tehtud uuringud. Suurem osa kõrgustikust kuulub A.Lillemaa järgi erodeeritud kamar-leetmuldade valdkonda. Kõrgendikel on levinud mitmesugused erodeeritud ja erosiooni-ohtlikud mullad, nõgudes deluviaalmuldade, soostunud ja soomuldade kooslused. Suhteliselt levinud on deluviaalmullad kitsa ribana küngaste ja seljakute jalamil. Muldade kivisus on keskmine. Mullaviljakus on 33-39 hindepunkti.

Pinnamood

Otepää kõrgustiku pinnamoes ei ole tooniandvaks mitte absoluutsed kõrgused, vaid kõrguste kiire vaheldumine, kõikvõimaliku kuju ja mitmesuguse suurusega kuplite, küngaste ja seljakute esinemine koos samasuguste nõgude, lohkude ja orgudega. Kõik see loob tüüpilise künkliku moreenmaastiku, mis on kujunenud ürgse mandrijää sulamisel. Jääpankade asemele kujunesid nende ärasulamisel praegused arvukad järvenõud, mis osalt on jäänud suletuks, osalt avatud jääajajärgsete vooluvete erosiooni tulemusena.

Vetevõrk

Põhjavesi on üldiselt sügaval ning väljub tavaliselt lohkudesse ja nõgudesse. Kohati võib aga fluvioglatsiaalsetest kruusakihtidest pärinev põhjavesi väljuda allikatena kuplite ja seljakute nõlvadel. Kõrgendike vahele jäävatesse sulglohkudesse kogunev vesi on tekitanud hulgaliselt soostunud ja lodualasid. Linna territooriumil leidub erinevatel ajajärgudel rajatud kuivenduskraave ja drenaazhustikke (näit eelmisest sajandist pärinev Aedlinna drenaazh). Lohkudesse on kaevatud tiike, suuremad neist Virulomp ja Palupera tee äärsed tiigid. Lõunas piirneb linn Pühajärve (286 ha) ja Neitsijärvega (7,5 ha). Otepää linn piirneb lõunas Väike-Emajõe ja põhjas Elva jõe vesikonnaga.

Kliima

Suvekuude keskmine temperatuur on 15,5°C.

Künkliku maastiku elemendid soojenevad suvel erinevalt, mis viib kohalikule pilvisuse, hoovihmade ja äikese tekkele. Soojaperioodi keskmine sademete hulk (aprillist oktoobrini) on 430-480 mm. Enam sajab juulis ja augustis. Sajupäevi on 67-69. Üldiselt on suvi Otepääl veidi jahedam, pilvisem ja vihasem kui ümbritsevatel aladel.

Talvine keskmine õhutemperatuur on -5,9-6,2°C, miinimum -28°C.

Püsiv lumikate tekib keskmiselt 10. detsembri paiku, keskmine suurim lumikatte paksus on kuni 40 cm ja kestus 110-115 päeva, märtsi lõpupäevini.

1.3 Ajalooline ülevaade

Otepää oli Eestis üks tähtsamaid muistseid asustuskeskusi.

Asustus

I aastatuhat e.m.a. - asustuse algus Otepääl

VI - VII saj. m. a. j. - pideva asustuse, asula ja linnuse teke

1116 - esimene kirjalik märged Novgorodi kroonikas KARUPEA linnuse nime all, üldse teine asula peale Tartu, mida on mainitud kirjalikes ürikutes

1208 - Saksa Mõõgavendade ordu juhtimisel põletatakse maha muistse Ugandi keskus Otepää linnus. Muistse vabadusvõitluse algus Eestis

1224 - Otepää linnus vallutatakse lõplikult, varemetele ehitatakse esimene kivikindlus Eestis, millest saab piiskop Hermani residents. Kindlusesse ehitati ka Püha Elisabethi kabel

1480 - 81 kindlus hävis tõenäoliselt sõjas Venemaaga

1558 - 83 Liivi sõja ajal hävis lõplikult kindluse lähedalasuv alevik

1671 - ehitati uuesti üles Püha Martini nimeline kihelkonnakirik

1955 - leiti Otepää Linnamäelt oletatavasti maailma vanim säilinud püss, dateerituna vähemalt aastasse 1396

Otepää linna kujunemine

1862 - Pühajärve mõisnik Julie von Schrenck saab Riia kubermanguvalitsuselt loa asutada Nuustaku karjamõisa maale alevik

1900 - alevikus 1564 elanikku, 180 maja. Tegutseb 18 kaupmeest, 1 kõrts, 1 teemaja, hobupostijaam, turg

1909 - alustatakse tänavate sillutamist munakividega

1910 - võeti kasutusele tänavanimed

1919 - Nuustaku saab iseseisva alevi õigused ja lahutatakse Pühajärve vallast

1922 - alevivolikogu otsus nimetada Nuustaku Otepääks (ettepanek prof. M. J. Eisenilt)

1926 - suur tulekahju - hävis 15 maja, algkool, võitööstus, 23 kõrvalhoonet

1935 - valmis esimene Pühajärve ümbruse puhkemajanduslik planeerimiskava (sealhulgas Aedlinna planeering) - arhitekt Anton Lembit Soans

1936 - 1. aprillist Otepääl linna õigused

1940 - linnas 2433 elanikku, 370 maja, 42 tänavat, linna pindala oli 413 ha

1940 - Nõukogude okupatsioon

1941 - 44 Saksa okupatsioon

1944 - Nõukogude okupatsioon, sõjatules hävis 2/3 linnast

1950 - 59 Otepää oli samanimeline rajooni keskus

1959 - 63 Otepää linn kuulus Elva rajooni koosseisu

1963 - Otepää linn kuni tänaseni Valga rajooni (nüüd maakonna) koosseisu

1989 - Eesti taasiseseisvumine

1991 - linnas 2653 elanikku

1991 - anti Otepääle iseseisva omavalitsuse staatus

Otepää Eesti kultuurilises ja ajaloolises kontekstis

1686 - esimeste seas Eestis alustab Otepääl tegevust rahvakool

1808 - teisena Eestis avati Otepääl teise astme talurahvakool-kihelkonnakool

1872 - 80 töötas Otepääl rahvasliku liikumise juht Jakob Hurt. Ta oli sellel perioodil: Eesti Kirjameeste Seltsi president ja Eesti Aleksandrikooli asutamise peakomitee president

20.09.1876 peeti Otepääl kiriku juures Tartu Eesti Põllumeeste Seltsi põllumajandusnäitus - esimene omataoline Eestis

04.06.1884 pühitseti Otepääl pastoraadis Valga pastori Rudolf Kallase poolt Eesti Üliõpilaste Seltsi sini-must-valge lipp

3.okt.1907 alustas Otepääl tegevust Eesti maapiirkonnas esimene emakeelne progümnaasium

1922 - sini-must-valgest saab Eesti rahvuslipp

- 1934 - Sini-must-valge lipu mälestustahvlite pidulik avamine Otepää kiriku seinal (Tahvlite taasavamine 15. juulil 1989)
- 22.juuli - 15. august 1941 oli Otepääl kasutusel Otepää postmark. Neid trükiti Otepääl Ahto Praksi trükikojas
- 1957 - anti Otepää Rajooni Kultuurimaja näiteringile rahvateatri nimetus (Tallinna järel teisena vabariigis)
- 1978 - Tehvandi treeningkeskuse väljaehitamiseks kujunes välja Otepääst Eesti peamine talispordikeskus
- 1992.okt Otepääd külastas Tiibeti dalai-laama.
- 1997.mais oli Otepääl kolme Balti riigi presidendi kohtumispaik

1.4 Linna üldine iseloomustus

Otepää kehtiv administratiivpiir on kinnitatud ENSV Ministrite Nõukogu määrusega 30.06.1972 nr 317. Linna territooriumi suurus on 432,3 ha, sellest on haritavat maad 86,2 ha, looduslikku rohumaad 89 ha, tänavate ja õuede all on 97,9 ha, metsa 155,8 ha, muud maad 23 ha, veekogusid 6,1 ha. 143,1 ha metsamaad kuulub Otepää Metskond-Looduspargile.

1991.a generaalplaanis on arvestatud Otepää ja tema lähiümbruse loogilist arengut ja omavahelist seotust igapäevases elus ning on välja pakutud linna perspektiivne administratiivpiir. Praegu kehtivates piirides elab linnas 2491 inimest, linnaga otseselt seotud aladel veel lisaks 350-400 elanikku.

Linna territoorium moodustub mitmest kompaktselt hoonestusega osast, mille vahele jäävad Linnamets, põllumaad, võsastunud alad. Kompaktselt hoonestusega alad on linna keskus, Aedlinn, Hundisoo tootmisterritoorium ja linnaga vahetult piirnevad Pühajärve vallakeskus, Valga

Võrgurajooni Otepää jaoskonna (edaspidi Võrgurajoon) elamud, Eesti Olümpia Õppetreeningkeskus "Tehvandi" (edaspidi olümpiakeskus) ning Pühajärve puhkekodu.

Põhilise osa (ligi 600) linna hoonetest moodustavad ühepereelamud. Sektsioonelamud paiknevad gümnaasiumi läheduses, kesklinnas, vallakeskuses ja Tartu maantee sissesõidul. Paluperate ääres on kerkimas uus ühepereelamute rajoon. Kehtivas generaalplaanis eristatakse Otepää linnas ja selle lähiümbruses (linna perspektiivsetes piirides) loodusmaastiku, elu-, tootmis- ja kommunaaltsooni.

Otepääst lõuna poole jääv maa-ala kuulub loodusmaastiku tsooni, kus säilitamisele kuuluvad paigale iseloomulikud pinnavormid, veestik, taimestik ja loomastik. Põhimõtteliselt ei arendata siin ehitustegevust, piiratakse maastikuhooldus- ja kujundustöödega.

Tootmistsoon on ette nähtud Hundisoo, põhiline osa ASist OART asub juba praegu seal.

Põhjalikum ülevaade linna tsoneeringutest ja arhitektuurist on toodud 1991.a generaalplaanis.

Linnas puudub suurtööstus, suurim ettevõtte on AS Otepää Autoremonditehas (edaspidi OART), tegutsevad ka Valga Teedevalitsuse Otepää teemeistri jaoskond (edaspidi teedejaoskond), Otepää Piimaühistu (edaspidi piimaühistu). Hulgaliselt on tekkinud eraettevõtlusega tegelevaid väikefirmasid, mis pakuvad peamiselt teenustoidu, nagu autode remont jms. Põhilised tegevusvaldkonnad Otepääl on teenindus, kaubandus, toitlustamine, majutus, hotellindus ja muud spordi- ja puhkemajandusega seotud alad.

1991.a IMO konkursitöös on antud hinnang, et 94% piirkonna teenindusest (arvestamata turismiga seotud majutust jms) on koondunud Otepää linna.

Linn omab suhteliselt hästiarenenud teenindussüsteemi, puuduvad vaid üksikud teenused, nagu trükkimine, värvikoopiate tegemine jms. Linna kalmistu rahuldab vajadusi, alustatud on leinamaja juurdeehitusega.

Linnas on suhteliselt puhas, vaikne ja korrastatud haljasaladega elukeskkond. Alustatud või

lõpujärgus on linna elutähtsate keskkonnaobjektide ehitused - uued puhastusseadmed, veevarustussüsteem koos veepuhastusjaamaga. Katlamaja on üle viidud puiduküttele. Alustatud on uute kanalisatsiooni- ja veetrasside ehitust Aedlinnas ja jäätmekäitluse ümberkorraldamist.

Otepääl on suhteliselt kaasaegsed side- ja kommunikatsioonisüsteemid, kaabel-televisioon.

Otepää arengu prioriteetideks on kuulutatud spordi-, puhke- ja turismimajandus, mille edendamiseks on eelkõige vaja välja ehitada linna infrastruktuur ning luua hubane elukeskkond (haljastus, pargid jne.) Otepääl on turistide teenindamiseks loodud infopunkt, töötavad reisibüroo, giidid. Otepää maine kujundamiseks ja piirkonna reklaamimiseks on välja antud uusi voldikuid, Otepääd tutvustavaid buklette, raamat. Osaletakse turismimessidel, arendatakse koostööd nii kohalike firmadega kui ka üle Eesti. Otepää mainet kujundavad rahvusvahelised spordivõistlused ja muud suurüritused nagu Pühajärve Beach Party, Tartu Maraton, Suverull jms. Nii linna kui kogu piirkonna arengule on eluliselt tähtis omada kaasaegset hästifunktsioneerivat Tehvandi olümpiakeskust ja Otepää Metskond-Loodusparki.

2. ÜLEVAADE OLUKORRAST

2.1 OMAVALITSUSSÜSTEEM

Otepää linna omavalitsuslik staatus kinnitati 21.veebruaril 1991.a.

Kohalike omavalituste ülesanded, vastutuse ja korralduse ning omavalitsusüksuste suhted omavahel ja riigorganitega sätestab "Kohaliku omavalituse korralduse seadus" (vastu võetud 02.06.1993).

Konkreetses valla või linna omavalitsusorganite, nende komisjonide ning valla või linna ametiasutuste moodustamise korra, õigused, kohustused ja töökorra sätestab valla või linna põhimäärus ("Otepää linna põhimäärus", vastu võetud 17.02.1994).

"Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus" sätestab, et kohalikul omavalitsusel on õigus moodustada teiste omavalitsusüksustega liite ja ühisasutusi õigusaktides sätestatud alustel ja korras.

Otepää kuulub Linnade Liitu ja Valgamaa Omavalitsuste Liitu ning osaleb aktiivselt nende töös. Otepää piirkonna arengu kiirendamiseks ja kohalike omavalitsuste töö koordineerimiseks loodi 1994.a. Otepää piirkonna arengunõukogu. Arengunõukogus on esindatud Otepää linn, Palupera ja Pühajärve vald. Koostööd tehakse Puka vallaga. 1997.a. tegi Otepää Linnavolikogu Pühajärve Vallavolikogule ettepaneku alustada eeltöid kahe omavalitsuse võimalikuks ühinemiseks.

1996.a. oktoobris toimusid viimased kohaliku omavalitsuste volikogude valimised, pärast mida on Otepää omavalitsusstruktuur järgmine:

2.2 ELUKESKKOND

2.2.1 Keskkonnakaitse

Otepää on tüüpiline väikeaedadega Lõuna-Eesti väikelinn, kaugel suurtest tööstuspiirkondadest ja sellega kaasnevatest reostusprobleemidest. Ometi hinnati 1991.a keskkonnakaitse olukorda halvaks ja alustati probleemide lahendamist.

Organisatsioon, tegevus

Otepää omavalitsuses teadvustati keskkonnaprobleeme kui kogu majandusliku ja sotsiaalse arengu alust ning 01. veebruarist 1992 loodi linnavalitsuse juurde Loodushoiuameti institutsioon. Ameti põhiülesanneteks olid:

- 1) lahendada linna keskkonnakaitseprobleeme
- 2) luua Otepää piirkonda ühtne looduskaitseüsteem, s.o integreerida Otepää Maastikukaitseala kohaliku ellu.

Loodi pretsedent - varem oli ainult maakonna tasandil võimalik lahendada keskkonnakaitse küsimusi, saada ehitusprojektidele kooskõlastusi jne. Praeguseks on keskkonnaspetsialisti ametikoht ka ärksamates valdades levinud. Ühtse, kogu piirkonna keskkonnakaitset ja puhkemajanduse koordineeriva looduspargi idee pole pingutustele vaatamata realiseerunud. Õnnestus luua vaid looduspargi osana mõeldud ning turismi- ja spordimajandusele vajalik Otepää meteoroloogiavaatluspost (01.10.1992).

1994.a. reorganiseeriti Looduskaitseamet ja loodi keskkonnanõuniku ametikoht. Varasematel aastatel töötas volikogus keskkonnakaitsekomisjon, praegu selline komisjon puudub.

Reoveepuhastus

1990.a alustati uute puhastusseadmete ja veehaarde projekteerimist-ehitamist, et viia reovete puhastusaste ja joogivee kvaliteet vastavusse HELCOM-i normatiividega. 1991.a ehitus seiskus riigi üldise majanduslanguse tõttu. 1992.a eraldas Šveitsi Konföderatsioon

tagastamatu abina 290 000 SFr Otepää reoveepuhastusseadmete (koos lämmastiku ja fosfori eraldamise ning kaasaegse mudakäitlusega) ehituse jätkamiseks. 1995.a kiitis Šveitsi riik heaks projekti lõpetamiseks vajaliku 1,44 milj SFr eraldamise. Koos Eesti Vabariigi ja Otepää linna panusega on projekti kogumaksumus 27 milj krooni. Sellega nähti ette reoveepuhasti ehituse ja veepuhastusjaama, reservuaaride, pumplate ning vajaliku survetorustiku ehituse lõpetamine aastaks 1998.

1996.a. sügisel anti käiku puhastusseadmete I järk. 1997.a. alustati veepuhastusjaama ja Aedlinna kanalisatsiooni ehitust.

Otepää linna põhiline keskkonnakaitseprobleem on amortiseerunud või põhjata reovete kogumis- ja settekaevud ning lekkivatest kuivkäimlatest tulenev reostus. Puudub aga täpne ülevaade ja andmestik iga kinnistu keskkonnakaitsest olukorrast, s.h. reovete, fekaalide ja jäätmete tegelikust käitlemisest kinnistu omaniku poolt, kogumiskaevude ja muude rajatiste ehituskvaliteedist.

Teiseks peamiseks probleemiks on linna keskkonnainfobaasi puudumine. Andmed keskkonnaseisundi kohta on äärmiselt lünklikud - puudub võimalus olemasolevaid andmeid arvutisse kanda, samuti kohapealne võimalus õhu, vee ja toiduainete kvaliteedi kontrollimiseks (portatiivsete seadmete baasil).

Veevarustus

Tsentraalne vesivarustus on ainult kesklinnas. 1996.a. alustati Aedlinna trasside ehitust. Vee kvaliteet ei vasta Eesti joogivee standardile nr 464, 15.12.1994.a. Vesi on tervistkahjustavalt rauarikas, ka mangaanisaldus on suhteliselt kõrge. Kuivadel suvedel on tõsiseid probleeme joogiveega. 1995.a. erakordse sademetevaesuse tõttu jäid elanike salvkaevud veeta, eriti Aedlinnas, Tehase tänava piirkonnas ja mujal. Varasematel aastatel mõnedest kaevudest võetud veeproovid näitasid, et üldiselt on salvkaevude vees ülemäära lämmastikku ja fosforit. Põhjuseks aastakümneid kasutusel olnud põhjata imbkaevud ja elanike hoolimatu jäätmekäitus. Uus veepuhastusjaam ja väljaehitatav tsentraalne veevarustus lahendab ka tulekustutusvee probleemi - praegu napib tulekahjude kustutamisel vett (torustikus tekib alarõhk).

Õhk

Linnas puudub suurtööstusega kaasnev õhusaaste.

Linnas või selle vahetus läheduses töötab 9 automaatset katlasüsteemi. Viimane uuring linna õhusaaste kohta teostati 1988.a. RPI "Eesti Tööstusprojekti" poolt linna generaalplaani osana. Uuringud hõlmasid autoremonditehase kahte katlamaja, samuti praeguse piimaühistu, Elva Tarbijate Ühistu kondiitritehase ja Valga Elektrivõrkude Otepää jaoskonna katlamajade korstnatest pärineva saaste kohta. Mõõdeti lämmastikoksiidi, süsinikoksiidi, vääveldioksiidi, tolmu ja lakibensiini sisaldust ja arvutati linna õhu saastekoormus. Kõik näitajad olid tunduvalt madalamad lubatud saasteainete piirkontsentratsioonidest. 1993.a. vahetati linna tsentraalkatlamaja korstnal õhufiltrid, mis tunduvalt vähendas õhku paisatavate saasteainete kogust.

Rekonstrueerimist vajavad Lipuväljak 11 ja piimatööstuse (Pikk 24) katlamajad.

Linna suurima tööstuse, autoremonditehase, õhusaaste kohta peab arvestust Valga maakonna keskkonnakaitse osakond. Kohapeal õhusaaste mõõtmise ja kontrolli võimalus puudub.

Üha suuremaks probleemiks muutub kesklinna suurenevast liiklustihedusest tingitud autode heitgaaside õhusaaste.

Jäätmemajandus

Linna jäätmemajandusega tegeleb OÜ Otepää Arbor, prügi veetakse pärast Käpa prügimäe sulgemist Lagujasse. Puudub jäätmete sorteerimise võimalus ja probleemsete jäätmete kogumispunkt. OÜ Otepää Arbor võimalused ammenduvad lähiaastatel, prügiveok on amortiseerunud. 1996.a. alustas linnas prügiveodu Ragn & Sells, kes teenindab põhiliselt kesklinna piirkonna paljukorterilisi elamuid ja asutusi.

AS-I MASP poolt töötati välja Otepää piirkonna ohtlike jäätmete piirkondlik käitlussüsteem.

Otepää linna, Pühajärve, Palupera ja Puka valla tellimisel töötati 1997.a. kevadel ASi MASP poolt välja Otepää piirkonna ohtlike jäätmete piirkondlik käitlussüsteem, mis on omavalitsustele aluseks järgnevat aastate jäätmekäitlusalase tegevuse planeerimisel. Ohtlike jäätmete käitlussüsteemi elluviimise I etapina avati 1997.a. juunis Otepääl Valga maakonna esimene ohtlike jäätmete kogumise punkt.

2.2.2 Heakord, haljasalad

Viimase kuue aasta jooksul on paranenud linna välisilme ja heakord. OÜ Otepää Arbor hooldab Otepää linnas asuvaid haljasalaid, Pühajärve parki, Otepää Linnamäge ja linna sissesõiduteid.

1992.a. valmis ASi Epikoop projekt Linnametsa puhke- ja spordialaks kujundamiseks. 1996.a sõlmiti Otepää linna, Pühajärve valla ja Otepää Metskond-Looduspargi vahel pikaajaline koostööleping Pühajärve pargi, Linnametsa ja Linnamäe hooldamiseks ja vajalike rekonstrueerimistööde läbiviimiseks. Pühajärve pargi rekonstrueerimiskava töötas 1996.a. juunis välja Kanada maastikukujundus- ja pargiarhitekt hr. Clive Justice. Siiani on puudunud raha pargi detailprojektiks ja selle alusel pargi rekonstrueerimistööde alustamiseks.

Juunis 1996 kinnitati Otepää Lipuväljaku detailplaneeringu projekt (Tiina Tallinn) ja Otepää linna haljastuse generaalplaani (Maila Kuusik). Linna välisilmet rikuvad haljasalade, puude, parkide vilets seisund, jäätmaad, soised alad linnas. Otepää linnas puudub süsteemne haljasalade ja puhkeparkide väljaehitamise programm, mis on hädavajalik turismi- ja puhkemajanduslinna maine hoidmiseks ja kohalike elanike elukvaliteedi parandamiseks. Nagu juba märgitud, on suurim probleem Pühajärve park, mis on piirkonna suveturistide meelispaik ja peamine kultuuriürituste toimumiskoht. 1997.a. sügisel koostavad Otepää linn, Pühajärve vald ja Otepää Metskond-Looduspark ühiselt pargi baasajastamiseks vajaliku investeeringute kolme aasta programmi, milles põhitähelepanu on keskendunud pargi infrastruktuuri väljaehitamisele (WC, joogivee- ja kanalisatsioonitrassid, ranna väljaehitamine jms).

1994.a käivitati Otepää linna ja maastikukaitseala visuaalse reklaami projekt. Viidamajanduse korrastamine jätkub.

2.3 TEHNOKESKKOND

2.3.1 Ehitus- ja planeeringutegevus

Ehitus- ja planeeringutegevuse aluseks Otepää linnas on 24. märtsil 1995 vastu võetud "Planeerimis- ja ehitusseadus" ning 16. mail 1996 Otepää Linnavolikogu poolt kehtestatud "Otepää linna ehitusmäärus". Rakendatakse Riigi Arvutuskeskuses väljatöötatud uut programmi ehitusregistri pidamiseks.

1991.a kinnitatud linna generaalplaani on üldplaneeringuna võimalik rakendada, kuid muutunud majandusoludes ning omandisuhetes on esialgsed kavad vaid osaliselt realiseerunud. Osa ideid on praeguseks muutunud ja mõnede otstarbekus on hetkel küsimärgi all.

Viimaste aastate ehitustegevus on tugevasti sõltunud majandusolukorrast. 1990-92 välja antud ehituskruutidel on ehitused algusjärgus, pooleli või pole ehitust alustatudki. Otepääl on ligikaudu 600 eramaja, alates 1992. aastast on vastu võetud 35 elamut. Elamuehituses võib märgata elavnemist - 1995.a anti välja 1 ehitusluba, 1996.a 17.

Lisaks olemasolevale 20 paljukorterilisele elamule on ehitusjärgus 3 hoonet, mille ehitamine on kahjuks veninud (ASile Otex kuuluv elamu, Kopli 1b). Valminud on vaid Munamäe tn 18-korteriline maja.

Viimaste aastate olulisemaid ehitusi on linna reoveepuhasti ja põhjaveevarustuse väljaehitamine. Linn ehitab sotsiaalkeskust Kastolatsi teel, koostamisel on projekt gümnaasiumi rekonstrueerimiseks ja juurdeehituseks. Lõppjärgus on linna administratiivhoone (Lipuväljak 13) välisfassaadi remontimine. Linna välisilmel, eriti keskuses, kujundavad eraettevõtted: Hermann Pubi, Jaani Äri, pangahooned ja ööklubid. Kui hoonete sisekujunduses on tehtud märkimisväärsed muudatusi, siis välisfassaadide osas on veel palju teha.

Linna äärealadel ja lähiümbruses on ehitustegevus märksa intensiivsem: Finest Tartu Hotelsile kuuluv hotelli Karupesa valmimine, Otepää Metskond-Looduspargi administratiivhoone ümberehitus, hotell Väike-Bernhard Aedlinnas, bensiinijaam Tartu maantee sissesõidul jne.

Mitmed asutuste puhkemajad on leidnud uue omaniku ja alustatud on või alustatakse põhjalikke ümberehitusi. Endiselt on murettekitav Pühajärve restorani saatus.

2.3.2 Teed, tänavad, liiklus, transport

Ajaloost

Otepää on olnud läbi aegade tähtis Lõuna-Eesti (Liivimaa) teede sõlmpunkt.

- 1909 - alustati Nuustaku tänavate sillutamist munakividega
- 1910 - võeti kasutusele tänavanimed
- 1928 - tööle asus Otepää piirkonna teemeister
- 1939 - käigus oli 2 bussiliini: Otepää-Palupera-Otepää ja Tartu-Otepää-Pühajärve pakuti sõidu- ja veoautoteenuseid
- 1952 - rajati esimesed mustkatttega tänavad, s.h kinomajast Pühajärveni - kokku 3 km
- 1956 - valmis teemeistrimaja kompleks garaa•i jt abihoonetega
- 1960-68 - lõpetati Otepää-Rõngu ja Otepää-Kääriku tee ehitus ja asfalteerimine
- 1965 - alustati autobussi ootepaviljoni ehitust
- 1988 - asfalteeriti enamused Otepää ja Aedlinna tänavaid

Kaugus tähtsamatest keskustest:

Tallinn	237 km
Tartu	45 km
Valga	50 km
Võru	50 km
Pärnu	100 km
Elva	25 km
Palupera raudteejaam	14 km

Teed

Otepääd läbivad järgmised teed:

1. Vabariikliku tähtsusega maanteed:

Tatsa-Otepää-Talliste-Piiri	III - IV kategooria
Sangla-Rõngu-Otepää-Kanepi	IV - V kategooria
Ihamaru-Saverna-Otepää-Kääriku	V kategooria

2. Kohaliku tähtsusega teed:

Põlva-Restu-Pühajärve
Puka-Arula
Otepää-Kastolatsi
Prangli-Maaritsa-Otepää
Nüpli-Pilkuse
Pühajärve-Mägestiku

Pühajärve-Puka
Miti-Arula-Sihva
Arula-Pringi
Kääriku-Mõeküla

Mustkattega on kaetud Pangodi-Tartu suund, Palupera-Pärnu suund, Sihva-Valga ja Vidrike-Valga suund.

Linna tänavad

Tänavate kogupikkus (1991.a seisuga) on 21,4 km, kõnniteid on 25,5 km. Mustkattega on kaetud 7,7 km.

Tänavaid on 52, neist mustkattega 45, valgustatud 46, valgustamata 6.

Peatänavateks on eelpoolnimetatud vabariikliku tähtsusega maanteed, mis linna piires kannavad Tartu mnt, Pühajärve tee, Palupera tee, Võru mnt ja Valga mnt nime.

Muud tähtsamad tänavad on Pikk tn, Munamäe tn, Mäe tn, Piiri tn, Pärna tn, Kolga tee ja Tamme pst.

Parklaid on kokku 8: AS OART Valga mnt.2, Elva TÜ Otepää Kaubakeskus Lipuväljak 28, bussijaam Lipuväljak 26 (2 tsooni), Teatrimaja Virulombi 2, Lipuväljaku taskud, Night Club'i Tartu mnt 16, Tehvandi olümpiakeskuse staadion - Valga mnt ääres ja Pühajärve pargi ääres (Pühajärve teel). Parklate väljaehitamine jätkub.

Tänavate seisund on suhteliselt hea, uut mustkatet vajavad kõnniteed Pärna ja Piiri tänaval ning rekonstrueerimist Oru ja Tehase tänavad.

Liiklus

Otepääd läbib kokku 28 bussiliini, neist kaugliine 17 (kaugus kuni 235 km), lähisliine 6 (kaugus kuni 25 km) ja kohalikke liine 5 (kaugus kuni 12 km).

Teenindavad bussifirmad on AS Mootor, RAS Tarbus, Viljandi ATP ja AS Liivimaa Buss.

Bussiliikluse tihedus päevas on käesoleval ajal järgmine: Tartu - 13, Valga - 5, Tallinn - 3, Viljandi - 2, Pärnu - 2, Põlva - 2, Elva - 4, Antsla - 1 kord.

Kohalikud liinid on: Kääriku - 7 (+ 2 kiirbussi), Vidrike - 3, Vana-Otepää - Neeruti - 2, Vastsemõisa - Anne- Kalevi - 1, Autoremonditehas - 2.

Taksoteenus: tegutseb 2-3 kohalikku erataksot

Teede hooldus

Otepääl asub Valga Teedevalitsuse Otepää teemeistri jaoskond, mille koosseisus on 29 töötajat.

Pakutavad teenused on: kruusa, kilda, liiva ja betooni valmistamine; asfalteerimine; äärekivide paigaldamine; pindamine; ekskavaatoritööd; betoonist kaevukaante valmistamine; truibitorude paigaldamine; tänavate pühkimine; lumekoristus; haljasalade niitmine.

Tänavate hoolduseks puudub linnal oma spetsiaalne tehnika. Kasutatakse (tellitakse) peale teedejaoskonna ka Tehvandi olümpiakeskuse tänavapühkimistehnikat, samuti Otepää Tuletõrje- ja Päästeameti masinaid tänavate kastmiseks ning AS-i OART veoautosid ja kraanat mitmesugusteks töödeks.

Linna läbivatest teedest on halvas seisukorras Pühajärve tee – Tartu maantee lõik.

Bussijaam asub praegu linna keskses Valga maantee ääres Lipuväljakul, selle üleviimine

keskusest välja on päevakorras.

2.3.3 Telefoni ja postiside

Ajaloost

- 1895 - avati Nuustaku postijaoskond
- 1897 - telegraafijaama avamine
- 1975 - ehitati uus sidemaja praeguses asukohas

Telekommunikatsioon 1996

Viimase 5 aasta jooksul on telekommunikatsiooni võimalused ja kvaliteet oluliselt paranenud, eriti rahvusvahelise ja arvutiside osas. Kogu statsionaarset telekommunikatsiooni haldab AS Eesti Telefon. Mobiiltelefonide kõrgvõrku haldab AS Eesti Mobiiltelefon.

Lokaalne telefoniside

Telefonivõrk baseerub VMN standardite kohaselt ehitatud koordinaatjaamadel. Digitaaljaamanumbreid on ligi 30. Kasutatakse nii telefoni, faksi kui ka arvutisidet (E-mail). Koordinaatjaamade tehniline seisund on rahuldav, abonentkaablivõrgul ebarahuldav. Kaablivõrgu uuendamist kapirajoonide kaupa on juba alustatud.

Vabariiklik ja rahvusvaheline telefoniside

Otepää abonentidel on automaatvalimise võimalus nii vabariigi kui ka rahvusvahelise traafiku osas. Nii väljuv kui sisenev kaugside on heal tasemel. Kaugside toimub omatasandil Tartu digitaalkaugejaama DX Nokia vahendusel. Maakonna kogu transmissioon on digitaalsüsteemidel, kvaliteet on hea. AS Eesti Mobiiltelefon on käiku andnud uue tugijaama, mis parandab NMT-450 ning avab GSM mobiiltelefonide kasutamise võimaluse piirkonnas.

Raadio

Saatjad: Valgjärve (4 ULL ja 3 FM alas) Tartu, Võru, Põlva, Valga, Viljandi, Koeru I M saatjad. Haage, Võru kesklainesaatjad likvideeritakse lähiajal, praegu rahuldava kuuldavusega. Erinevate raadiokanalite kuulatavus sõltub vastuvõtja tundlikkusest.

Televisioon

Saatja: asub Valgjärvel (R6, 23 ja 30 kanal)
Linnas on AS LEVI kaabeltelevisioon, mis edastab 3 eetri- ja 4 SAT-programmi. Võrgu kvaliteet halb, kliente vähe, mistõttu praegune omanik ei suuda laiendada teenuste hulka.

Arvutiside

Jaotusvõrk toimib Otepääl, hetkel kliente 2 (Eesti Telefon ja Hoiupank). Kohtvõrk välja ehitatud linnavalitsuses. E-mail on kasutusel keskkoolis ja linnavalitsuses.

Otepää on Lõuna-Eesti sidestruktuuris tähtis sõlmpunkt, ka osa rahvusvahelist transiittraafikut läbib Otepääd.

2.3.4 Elektrivarustus

Ajaloost

- 1938 - alustas tööd Otepää alajaam, elektrit saadi Ulila elektrijaamast
- 1944 - linna varustas elektriga kohalik jõujaam, endised liinid ja alajaam hävisid sõjatuses
- 1957 - valmis uus alajaam, avati Otepää montööripunkt
- 1958 - avati Otepää jaoskond
- 1967 - LKV Otepää Võrgurajooni staatus
- 1996 - Otepää jaoskond viidi üle Valga Elektrivõrkude alluvusse

Elektrienergiaga põhivarustaja Otepää piirkonnas on Otepää 35/10 kV alajaam, kust väljuvad 10 kV liinid: Arula, Rõngu, Järvesalu, Valgjärve, Kanepi, Vidrike, Valgjärve TV, Otepää I ja Otepää II. 1995.a läbis Otepää 35/10 kV alajaama 21'272'800 kWh elektrienergiat. Alajaama paigaldatud trafode (2) koguvõimsus on 8,0 MVA. Talvel on sellest kasutusel 50-65%, suvel aga kuni 30%. Kõige rohkem elektrienergiat läheb läbi liinide Otepää I ja Otepää II, mis varustavad Otepää linna 10/0,4 kV alajaamasid. Talvisel ajal on need liinid koormatud vastavalt 100% ja 65%, suvel 40% ja 25%. Kahe liini koormuse vähendamiseks ja ühtlasemaks hajutamiseks plaanitakse sellel aastal käiku anda Otepää III liin, samuti Otepää 35/10 kV alajaamas 10 kV latid sektsioneerida, mis tõstaks tunduvalt alajaama töökindlust. Kuna Otepää linn on kõige suurem tarbija, siis ei ole avarii korral ja selle likvideerimise ajal Otepää 35 kV alajaamas võimalik kõiki linna alajaamasid elektrienergiaga varustada, kuna Kanepi ja Rõngu 110 kV alajaamad jäävad kaugemale, mille tõttu pingelang on suur. Kesklinna ja selle lähiümbruses on kõik 10/0,4 kV alajaamad toidetud 10 kV kaabelliinide kaudu kahelt või isegi mitmelt poolt toite töökindluse tagamiseks. Kaabelliinide rikke kõrvaldamine võib kesta päev või rohkem.

Madal pingeline ja pingekõikumised on probleemiks Otepää linnas Kalda tänava ja Aedlinnas Kase tänava tarbijatele.

Valga Elektrivõrk teenindab ja remondib Valga maakonnas asuvaid elektriliine. Otepää jaoskond hooldab nendest Otepää linnas, Pühajärve, Palupera, Puka, Sangaste ja Oru vallas asuvaid 0,4-330 kV liine.

Otepää jaoskonnas töötab 33 inimest, on moodustatud kaks liinibrigaadi ja üks brigaad alajaamade ning kaabelliinide teenindamiseks.

2.3.5 Soojamajandus

Ajaloost

- 1971 - ehitati katlamaja
- 1972 - ehitati kütetrass
- 1992 - loodi ME Karu linna soojamajanduse, kanalisatsiooni, veevärgi ja puhastus-seadmete tehniliseks hooldamiseks ja töö korraldamiseks
- 1993 - mindi üle puiduküttele

Trassid

Soojatrasside kogupikkus on 1,5 km, paigaldatud raudbetoonkünadesse; peatrassi $\emptyset$ on 150 mm; harutrasside $\emptyset$ on 100 mm; küttevee maht on 80 m³.

Tsentraalse küttesüsteemi trassid on praeguseks amortiseerunud ja vajavad remontimist.

Katlamaja

Linna katlamaja asub Kopli ja Munamäe tänava vahelisel alal. Soojuskandjaks on vesi. 95/70°C vesi suunatakse keskkütte ja tarbimisvee välistorustikku, tarbijani jõuab 50/60°C soe vesi.

Katlad - töötab 5 Kiviõli-80 katelt, neist 3 on hakkpuiduküttel, 1 on masuudiküttel ja 1 on haluküttel. Küttepinda on 80 m². Reservis on INDIA 2x1,5 MV katel, võib töötada gaasi või küttepetroolidega. Soojusvõimsus on 1,89 Gcal/h.

Kütusehoidlad - kogumahuga 300 m³, on paigutatud eraldiseisvatesse hoonetesse.

Kütus - 1) naftamasuut või sellega samaväärne kütteõli. Viimasel kahel aastal on kasutatud ka

põlevkiviõli;

2) puit - ostetud küttepuidu, pinnud hakitakse kohapeal hakkpuiduks või köetakse halgudega.

Personal - 6 kütjat + abipersonal

Tarbijaid on kokku 29. Linna keskosas asuvad linnavalitsuse hoone, haigla, gümnaasium, polikliinik, spordigümnaasiumi õppehoone, seksioonelamud Kopli ja Munamäe tänava piirkonnas.

40 % soojusest tarbivad seksioonelamud, 50% sotsiaalobjektid, 10% ettevõtted.

Autonoomseid küttesüsteeme omavad linnas ja linnaga piirnevatel aladel AS OART Hundisool, AS OART Valga mnt 2, Elva TÜ kaubamaja Tartu mnt.4, piimaühistu Pikk tn 24, võrgurajoon, EVSÜle "Põhjakotkas" kuuluv hoone Lipuväljak 11, vallakeskus Kirikumõisas, Tehvandi olümpiakeskus, Pühajärve puhkekodu. Täpsemad andmed nende tehnilise seisundi kohta puuduvad. (Lisa 2)

Autonoomsed küttesüsteemid

LISA 1

1. AS OART Hundisoo kompleksi katlamaja, Tehase 2
3 aurukatelt DKVR-4/13
võimsus - 5700 MWh/aastas
kütus - masuut

2. AS OART katlamaja, Valga mnt 2
Kiviõli-80 ja Kiviõli-50 aurukatlad
võimsus - 750 MWh/aastas
kütus - masuut
3. Elva TÜ kaubamaja - tahkel kütusel (brikett jms)
4. Otepää Piimaühistu, Pikk tn 22
Pauks-25 ja E 1/9 katlad
võimsus - 850 MWh
kütus - masuut
5. Otepää Võrgurajooni katlamaja, Tartu mnt
3 Kiviõli-80 veekatelt
kütus - masuut
6. Spordiühing Põhjakotkas, Lipuväljak 11
kütus - puit, kivisüsi
7. Olümpia Õppetreeningkeskus "Tehvandi"
Rauma-Reopa konteinerkatlamaja
2 veekatelt Witermo
võimsus - 2x1,726 cal/h
reserv - 2x50 m³
8. Vallakeskus
2 veekatelt Kadrina t-4,5V
1 Kiviõli-80
kütus - masuut
9. Pühajärve puhkekodu
puit, masuut

2.3.6 Kanalisatsioon

Kanalisatsioonisüsteem hõlmab linna keskuse sektsioonelamud, piimatööstuse ja ühiskondlikud hooned. Pumplate ja survetorustiku kaudu on Aedlinna reoveed suunatud linna võrku.

01.01.1990 seisuga oli Otepää linna veetarbimine 630 m³/d, millest kanaliseeriti 575 m³/d. Hundisoole rajatud 1,5 ha pindalaga aereeritavad biotiigid on amortiseerunud. Linna lähikümbruses on lokaalsed puhastid Pühajärve puhkekodul, Otepää võrgurajoonil, ASil OART (õli-liivapüüdur).

Sadevete ärajuhtimissüsteemid on ehitatud linna keskväljaku, AS-i OART ja Tehvandi staadioni piirkonda. Sadevete süsteemid on kohati ummistunud, vajavad rekonstrueerimist. Linna sadevete ärajuhtimine on praktiliselt lahendamata.

Linna olemasolevad trassid on suuremas osas amortiseerunud ja vajavad põhjalikku ümberehitust.

Olemasolev veevarustus

Otepää linna territooriumil asub 7 puurkaevu, millest kasutusel on 2. 4 puurkaevu asub linna lähikümbruse objektidel - AS OART, Valga Elektrivõrkude Otepää jaoskond, Pühajärve vallakeskus, Tehvandi olümpiakeskus. Puurkaevude sügavus on 80-200 m ja annavad

vett $\dot{V}$ 10-20 m³/h. Summaarne veetoodang võib ulatuda keskmiselt 2000 m³/d ja maksimaalselt 3000 m³/d.

Linna keskosas on välja arendatud tsentraalne veevarustussüsteem. Süsteemi kuuluvad hüdrofooridega varustatud pumplad ja malmtorudest tänavavõrgud.

Trasside kogupikkus on 2,8 km, sellest 60% moodustavad malmtorud läbimõelduga 100 mm, pikkusega 3 m, liidetud tsemendi ja alumiiniumtraadiga. 30% torustikust on $\bullet$ 50 mm, 3 m pikkused ja liidetud tsemendiga 10% süsteemist on tsingitud raudtoru, pikkusega 6 m, liidetud ühendusmuhvidega. Torustiku seisund on avariiline, täitunud rauaühenditerikka mudaga. i ja alumiiniumtraadiga. Trasside sügavus on kohati ebapiisav, talviti esineb läbikülmumisi. Puuduvad veepuhastussüsteem, ringsüsteem ja tuletõrjevee mahuti. Tulekustutusvee saamiseks on lokaalseid veevarustussüsteeme omavate ettevõtete territooriumile välja ehitatud veemahuteid ja looduslikke veehoidlaid. Praegune veevarustussüsteem ei kindlusta linna tarbijaid kvaliteetse joogiveega, lahendamata on tulekustutusvee küsimus.

Joogiveeks kasutatakse puhastamata toorvett, mille raua- ja mangaanisisaldus ületab kehtivad normatiivid.

Linna varustamiseks kvaliteetse joogiveega alustati 1991.a uue veevarustussüsteemi väljaehitamise ehitamisega. Linnametsa on rajatud 3 puurkaevu, 1997.a jätkatakse vajalike trasside ja rauaärastusseadmetega varustatud veepuhastusjaama ehitamist (E. Kirti projekt). Uue veevarustussüsteemi ehitus lõpetatakse 1998.a (Šveitsi abiprojekti II järjekorras).

2.4 MAJANDUSKESKKOND

2.4.1 Maa- ja omandireformist Otepääl

Maareformi käigus tagastatakse või kompenseeritakse endistele omanikele või nende õigusjärglastele õigusvastaselt võõrandatud maa, antakse tasu eest või tasuta maa eraõigusliku isiku, avalik-õigusliku juriidilise isiku või kohaliku omavalitsusüksuse omandisse ning määratakse kindlaks riigi omandisse jääv maa.

01.01.1994 algas Otepääl vastavasisuline töö maareformi ellurakendamiseks, töid teostas linnavalitsuse koosseisus olev maakorraldaja.

01.09.1994 algas kinnistute moodustamine, kokku vormistati neid 11. 1995.a vormistati 40 ja 1996.a jooksul 97 kinnistut.

Maareformi läbiviimist kiirendas tunduvalt Otepääl sõpruskommuni Ekerö (Rootsi) poolt 1995.a Otepääl välja arendatud digitaalne maamõõdusüsteem - esimene omataoline Eesti omavalitsustasandil. Süsteemi baasil renditati välja ME Otepääl Maamõõdubüroo (3 töötajat).

Maade tagastamisaotluste järgi võib tagastamisi prognoosida ca 45, 1997.aasta jaanuari seisuga tagastatud omandeid 35. Asendustaotlusi on ca 70, asendusi jõuti vormistada 33. Erastamisaotlusi on ca 400, 1997.a. jaanuari seisuga on erastatud 75 valdust.

Linna paljukorteriliste elamute erastamisest annab ülevaate tabel 1

Linna varad

01.01.1997 seisuga kuuluvad linna bilanssi: linnavalitsuse administratiivhoone Lipuväljak 13, gümnaasiumi hoone aadressil Koolitare 5 ja lasteaija hoone aadressil ja Pühajärve tee 22, teatrimajahoone aadressil Virulombi 2, raamatukaupluse hoone aadressil Lipuväljak 8, bussijaama paviljon aadressil Lipuväljak 26, Pikk tn 9 hoone, kommunikatsioonid, trassid. 1995 a. saadi linna omandusse pooleliolev puhkemaja Kastolatsi teel, kuhu on alustatud sotsiaalkeskuse rajamist.

Omandiküsimus on lõplikult lahendamata muusikakooli-, haigla-, polikliiniku-, endise tuletõrjedepoohoone ning Pärna tn 4 hoone osas.

TABEL 1

Paljukorteriliste elamute erastamine

1. Elamute arv 1995.a

Elamute arv	1-korterilised	sellest			Paljukorterilised elamud	Eluruumide arv elamutes
		2-korterilised	Ridaelamu	1		
37	2	3	1	30	462	

2. Elamufond 1995.a

Üldpind m ²	Elamispind m ²	üldpinnast				Erastamine	
		riiklik	munitsipaal	kooperat.	muud	1994	1995
18332	9782	-	83	1558	8307	176	16

1995.a oli Otepää linnas 2 korteriühistut

neis	kortereid	63
	üldpinda	2236
	elanikke	252

ametkondlikke kortereid -

munitsipaalkortereid	4
üldpinda	83
elanikke	8

3. Korterite arv

Korterite arv	riiklik	s e l l e s t		
		munitsipaal	kooperat.	muu
221	-	4	8	209

2.4.2 Linnamajandus 1996

Linna eelarve 1996

1. Tulud

Eelarve maht on 7,03 milj. krooni, kasv 1995 a. võrreldes 8,5 % (arvestamata kapitaalvahutusi).

Eelarve tuludest moodustab :

- üksikisiku tulumaks - 41,1% (56% laekumistest)
- riigi eelarvest - 30%
- teiste omavalitsustes osalus - 17,6%
- renditulud - 2,1%
- maamaks - 1,4%
- muud laekumised - 6,3%
- trahvid, looduvarede maks - 9,9%
- 1995 kassajääk - 78 900 EEK

1996. a laekub linna eelarvesse üksikisiku tulumaksust endise 52% asemel 56%. Kokku suureneb laekumine tulumaksust 21%, samal ajal väheneb riigieelarvest saadav dotatsioon 18%.

2. Kulud

Põhilise osa eelarve kuludest moodustavad: kulutused haridusele - 44,5%, gümnaasiumile - 25,6%, lastepäevakodule - 13,1% ja muusikakoolile - 5,8%, valitsemiskulud (linna valitsus ja volikogu kokku) - 17,6%.

Tegemist on ainult tegevuskuludega, eelarve pingelisuse tõttu pole võimalik eraldada raha kapitaalremondiks jm.

Teised suuremad kuluartiklid eelarves on:

- heakord - 4,7%
- tänavavalgustus - 4,1%
- teatrimaja, kultuuriüritused - 3,9 %
- sotsiaalamet,-toetused -2,9%
- raamatukogu - 2,1%
- turismiinfopunkt, trükised - 1,9%
- kõnniteede remont -1,4%
- sport - 1,4%

Suurenevad linnamajanduse kulud - 29%, toetus spordile - 26%, turismiinfopunktile - 49,6%, Otepää Teataja - 11%, lastepäevakodu - 9%.

Eelarve kuludele lisanduvad ka regionaalarengu, valimiskulud ja maamöödubüroo kulud. Reservfondi on jäetud 200 000 krooni. Ülevaade linna eelarvetest aastatel 1991-96 on antud Lisas 3.

1997.aasta eelarve tulude ja kulude jaotus on esitatud graafiliselt lisadena.

01.sept.1997 reorganiseeritakse munitsipaalettevõtted äriühinguteks.

2.4.3 Eraettevõtlus

01.02.96. a. seisuga on linnas registreeritud 13 eraettevõtet, 20 füüsilistest isikutest ettevõtjat, 1 täisühing, 4 osaühingut, 55 aktsiaseltsi ja 15 muus vormis ettevõtet (v.a. koolid, klubid jne.), kokku 107 ettevõtet. (Lisad 4 ja 5)

Otepääl tegutsevad peamiselt väikeettevõtted. Põhilisteks tegevusvaldkondadeks on kaubandus-, teenindus- ja turismialane tegevus. Tootjaid on suhteliselt vähe. Tootmisettevõtetes tegeldakse metalli- ja autoremonditöödega ning piima töötlemise ja juustu valmistamisega. Lisaks nendele ehitustegevuse, nahkesemete tootmise, autoteeninduse ja kodutööndusega (õmblemine, käsitöö, punutised, sepestööd jne). 1997.a. seisuga on pankadest oma kontoriga esindatud kaks pank – Hoiupank ja Ühispank.

Seoses ettevõtete äriregistrisse ümberregistreerimise tähtaja lõppemisega 01.septembril 1997, on paljud ettevõtjad otsimas oma firmale sobivat vormi. Viimasel ajal on eriti intensiivselt registreeritud end füüsilisest isikust ettevõtjaks. Paljud endised aktsiaseltsid on end ümber registreerinud osaühinguteks.

Ettevõtluse areng aastatel 1990- 1996

(v.a. füüsilistest isikutest ettevõtjad)

Ettevõtete asutamine	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
	7	12	13	14	17	13		

Ülejäänud ettevõtted on tekkinud varasematel aegadel, nagu Otepää sidejaoskond jt.

2.4.4 Teenindus, kaubandus

Teenindus ja kaubandus on Otepää ettevõtjate peamised tegevusalad. Kuna Otepääd külastab nii suvel kui talvel palju turiste Eestist ja ka välismaalt, siis on linnas viimasel ajal avatud mitmeid uusi toitlustus ja lõbustusasutusi.

Otepääl on esindatud enamus teenindusliike, sealhulgas ka viimasel ajal oma tegevust alustanud kingsepp ja õigusnõuandla. Piirkonnale olulistest rajatistest puudub kaasaja nõuetele vastav täismõõtmetega spordisaal, staadion ning siseujula. Nimetatud objektid vajavad väga suuri investeeringuid.

Kaubanduses on esindatud suurem osa kaubagruppe. Suurim valik on toiduainete osas, kus konkureerivad mitmed erinevad ja suuremad kauplused .

Otepää kaubanduse ja teenindusega tegelevate ettevõtjate põhiprobleemiks on kohalike elanike suhteliselt madal ostuvõime ning liigne sõltuvus suvisest ja talvisest turismihooajast.

Tegutsemis-, kauplemis- ja toitlustuslubade ning alkoholilitsentside väljastamine ajavahemikus 1995-1997 mai.

T a b e l

LINNA EELARVE 1991 - 1997

Kulu objektid	1991	1992	1993	1994	1995	1996
1997	1998					
%	%	%	%	%	%	%
Volikogu	0,3	0,4	1,1	2,1	1,8	2,0
48,0	-26					
Linnavalitsus	6,3	8,7	7,2	12,3	12,0	13,0
2,0	-6,6					
Gümnaasium		2,1/13,8	1,5/13,1	20,0	21,0	
8,0	15,2					
Lastepäevakodu	5,3	9,9	5,7	8,1	10,1	10,8
11,0	15,9					
Muusikakool	2,3	3,5	3,6	4,2	4,3	4,8
8,0	7,6					
Kultuuriüritused	1,2	1,1	0,6	1,1	1,1	1,4
240,0*	87,5					
Raamatukogu	0,5	0,9	1,1	1,1	1,4	1,8

	22,0	9,4						
Teatrimaja			1,3	3,2	1,9	2,0	1,9	2,1
	26,0	10,9						
Otepää Teataja				0,2	0,2	0,5	0,7	
	51,0		0,5					
Sport				0,2	0,4	0,8	1,1	
		+16,4						
Sotsiaalhoole- kanne			12,9	1,6	1,2	2,3	1,7	2,4
	8,0	+16,4						
Heakord			35,8	7,5	5	7,9	10,3	12,8
	9,0	+61						-
Turismiinfo- punkt						1,2		1,6
	19,0	-9,1						
Laenude tagas- tamine				2,8	5,2	4,3	0,6	
		806,0	-18,2					
Teised oma- valitsused						2,1		2,8
	9,0	18,2						
Kapitaal- mahutused			25,9	58,7	44,7	35,4	25,5	17,9
				vesivarus- tus				
Muud			8,2	4,5	3,7	3,1	7,4	3,2
Tuletõrje, Päästeamet			5.247310	2.712357	5,1	8.465 444	7.013 360	8.561 880

* Sealhulgas kultuurifestivali VÄNLEK`97 kulud ja tulud

Märkused:

1991 - 92 finantseeriti keskkooli tookordse Valga Hariduskoondise poolt

1991 - 92 finantseeriti sporti, Otepää Teatajat, (muude kulutuste lahtrist)

1991 - 94 finantseeriti tookordset Turismiameetit (muude kulutuste reall)

2.4.5 Sport

Spordi-, turismi- ja puhkemajandus on kujunenud Otepää prioriteetseteks majandusharudeks - moodustab ju põhiosa piirkonna majandusest nende valdkondadega seotud ettevõtlus.

Ajaloost

Spordirajatised

1933 -

ehitati 6m hüppetorn Apteekrimäel

1930 ndad aastad -

rajati bobikelgurada Apteekrimäelt Sulaojani

1939 -

valmis 20m hüppemägi Apteekrimäel

1953 -	ehitati 40m tehiskattega hüppemägi Apteekrimäele
1956-59	töötas Laste Spordikool
1957 -	ühiskondlikus korras ehitati mängude kompleksväljak
1950ndad -	60m hüppetrampliin Väikesel-Munamäel
1972 -	valmis 70m hüppemägi Tehvandil
1970 -	lasketiir laskesuusatajatele Kunimäel (50 ja 150 m distantsid)
1971 -	Tehvandi slaalomirada
1978 -	avati Tehvandi õppetreeningkeskus (arhitektid Tõnu Mellik, Peep Jänes sisekujundus Laima Truupõld)
1981 -	ehitati Tehvandi rollerirada suusatajaile
1989 -	valmis Treeningkeskuse suusastaadion ja mänguväljakud
1995 -	rekonstrueeriti suusahüppetrampliin
1996-	rekonstrueeriti rollerirada

Otepää kui spordikeskus

Alates 1930ndatest aastatest kujunes Otepääst arvestatav talispordikeskus Eestis. Esimesed ametlikud võistlused toimusid 1928.a. Algul viidi võistlusi läbi murdmaasuusatamises, hiljem lisandusid suusahüpped ja mäesuusatamine.

Aktiivselt hakati spordirajatisi välja ehitama 50ndatel aastatel. Esimestena valmisid Apteekrimägi, suusarajad algusega Linnamäe orust, Spordiühing "Põhjakotkas" spordikompleksid, Väike-Munamäe trampoliin, tenniseväljakud Otepää ööklubi taga). ÖTK Tehvandi olümpiakeskuse rollerirada, staadion, jooksu- ja suusarajad. Tehvandile ehitati Eesti suurim hüppemägi.

Otepääl on läbi viidud erineva tasemega võistlusi, alates kohalikest kuni rahvusvahelisteni (murdmaasuusatamises, kahevõistluses, laskejooksu ja rollerivõistlused, Suverull jne.). Peale suusavõistluste on viimastel aastatel Otepääl võistlusi korraldanud jalgratturid, triatlonistid, allveeorienteerujad ja orienteerujad. Otepääl olemasolevad rajatised on mõeldud peamiselt talialadele.

Alates 1997.aastast on Tartu maratoni stardipaigaks Tehvandi olümpiakeskuse staadion. Spordiorganisatsioonidest on Otepääl esindatud Eesti Spordiamet oma Tehvandi treeningkeskusega, SÜ Põhjakotkas Otepää suusaklubiga, kohaliku omavalitsuse tasemel spordiklubid.(Uudmäe Track, Tenniseklubi, Otepää spordiklubi, Väike-Munamägi)

Kohalik sporditegevus toimub klubilise töö vormis. Peale talialade on populaarsed võrk- ja korvpall ning kergejõustik.

Eesti Olümpia Õppetreeningkeskus "TEHVANDI"

Peahoones asub administratsioon, hotell (72 kohta), söökla (72 kohta) ja meditsiiniline taastuskeskus, s.h vesiravi, massaaž, elektriravi, funktsionaalsed uuringud, saunad.

Kompleksi kuulub automaatne elektrivarustusüsteem (alajaam), veevarustus (2 puurkaevu) ja konteinerkatlamaja.

Keskuses on järgmised spordirajatised:

Suusastaadion - 500 tribüünikohta

TALVEL *suusatamise püsirajad - 10 km (2 varianti)
5 km (2 varianti)
3 km (1 variant)
2 km (1 variant)

SUVEL staadionil * üldfüüsilise treeningu paigad

- * regupolkatega mänguväljakud, s.h 2 korvpalliväljakut, 2 võrkpalliväljakut, 2 tenniseväljakut, 2 käsipalliväljakut.
- * Suusarollerirada - 5 km
- * 70 m suusahüppetrampliin - tarifitseeritud Rahvusvahelises Suusaliidus
- * Laskesuusatamiskompleks - lasketiir + rajad
- * Spetsiaaltreeningu jõusaal

Keskuse haldamine, majandamine

1992.a otsustati jätta keskus riigieelarveliseks asutuseks.

Keskuse tööd koordineerib 7-liikmeline olümpiatreeningkeskuse nõukogu, kus on esindatud EV Olümpiakomitee, EV Spordiamet, EV Spordikeskliit, Otepää Spordigümnaasium, Otepää Linnavalitsus, Pühajärve Vallavalitsus, Tehvandi olümpiakeskus.

Keskuse põhifunktsioon on EV spordialade liitudele treening-, olme- ja taastustingimuste loomine ja kõrvalfunktsiooniks rahvaspordi arendamine.

Keskus pakub ka spordiga mitteseotud teenuseid nagu majutamine, toitlustamine, autotransport, med. teenused (spordiarst, hambaravi), saun. Soovi korral aidatakse spordivõistlusi läbi viia.

2.4.6 Turismi- ja puhkemajandus

TURISMI- JA PUHKEMAJANDUS

Piirkonna ajalooline ja looduslik omapära on soosinud turismi-ja puhkemajanduse arengut.

1.Puhkemajanduse ajaloo

1925 - loodi Pühajärve mõisakompleksi baasil Turistide Kodu, mis võimaldas korraga vastu võtta

kuni 100 turisti. Suvitajate jaoks oli 24 tuba 50 voodiga. Töötas Turistide Kodu einelaud (eraldi majas), kus müüdi ka õlut ja veini.

Kolga teel, Pühajärve pargi ääres asus suvila "Tondi". Siin oli 12 möbleeritud tuba, töötas kiosk.

1930-ndate keskel avati Otepääl (Võru tänaval) võõrastemaja, kus oli 7 tuba. Võõrastemaja juures

töötas restoran. Pühajärve tee 1 majas töötas K. Niklusele kuuluv kohvik, söögisaal ja võõrastemaja. Tuletõrjemajas töötas alkohoolsete jookidega einelaud.

1940 - muudeti Pühajärve Turistide Kodu üldtüüpi puhkekoduks. Sõja-aastatel oli siin Saksa sõjameeste (rindemeeste) puhkekodu. Puhkekodu põletati taganevate sakslaste poolt augustis 1944.

1957 - valmis Otepääl võõrastemajahoone 8 tuba 25 kohaga.

1960-ndate algul ehitati kunagine linnavalitsuse hoone ümber "Dünamo" ühiselamuks, mida kasutati peale sportlaste ka turistide majutamiseks.

2.Otepää kui turismi-ja puhkemajanduse keskus

2.1.Loodusväärtused Otepää kõrgustikul (vt. lisa 2.1)

Otepää linn (s.h. aedlinn): Parkide, haljasalade heakord ja seisund on rahuldav. Välja on töötatud kesklinna haljastuse plaan mida alates 1996.aastast ellu viiakse. Samas kaotab praeguse projekti järgi pargi väljaehitamine turvalisuse pargis. Igal aastal viib Otepää Aiandus-Mesindus Selts läbi kaunima koduaia konkursi.

Piirkonna põline väärtus on kaunis mosaiikne maastik.

2.2 Arheoloogilised, arhitektuurilised, ajaloolised ja kultuurilised vaatamisväärsused (vt. lisa 2.2)

2.3 Infoteenindus

*1992.aasta 1.juunil avati Otepääl Eesti esimene Rahvusvaheline **Turisti infopunkt**. Järgult arenedes väljus selle töö ühe omavalitsuse piiridest. Turismiinfo punkt hakkas teenindama kogu piirkonda,

s.o. Otepää linna, Pühajärve valda ja Palupera valda.

Otepää Turismiinfokeskuses on kaks koosseisulist töötajat. Tegeletakse info kogumisest-jagamisest

kuni piirkonna trükiste ettevalmistamise ja messidel esinemiseni.

(Otepää Turismiinfokeskuse areng, struktuur, tegevus ja 1996.a majandamine vt. lisa 2.3)

*1995. aastast on Otepää linnavalitsus tegelenud **viidaprojektiga**, mida arendatakse edasi.

*Vähesel määral on infot edastatud **meediakanalites**.

2.4 Majutus

Endised asutuste puhkebaasid, mis varemalt teenindasid ainult oma asutuse töötajad, on hakanud teenindama piirkonda külastavaid turiste. Paljud puhkemajadest on erastatud ja nende kvaliteeti ja teenindustaset tõstetakse pidevalt.

(Majutusasutused Otepää linnas ja Pühajärve vallas vt lisa 2.4)

* **Karavanikohad**- 50 väljaehitatud elektrikasutamise võimalusega karavanikohta asuvad Annimatsi kámpingu territooriumil Pühajärve vallas.

* **Telkimine** Siiani pole Otepää Maastikukaitsealal olnud konkreetset tähistatud ja välja ehitatud telkimisplatse. Telkimine on toimunud stiihiliselt. Seoses maade erastamisega on telkimise probleem teravamalt päevakorraks kerkinud. Probleemi lahendamiseks tegeleb Otepää Metskond-Looduspark.

Antud hetkel on võimalik telkida mitmete majutusasutuste juures. Enamasti on seal võimalik kasutada ka pesemisvõimalust ja soovi korral tellida toitlustust.

(Telkimine majutusasutuste juures vt lisa 2.4)

2.5 Transport

Otepääle saabumiseks kasutab turist peamiselt sõiduautot, või ühiskondlikku transporti.

1996.aastast teenindab piirkonda kaks taksot.

Otepääle ühiskondliku transpordiga saabumise võimalused Eesti tähtsamatest linnadest (vt lisa 2.7)

Otepäält väljuvad autobussid (vt. lisa 2.5)

Ülevaade liiklusest ja transpordist on toodud peatükis 2.3.2.

2.6. Baarid, pubid, restoranid, ööklubid

Suhteliselt suur piirkonna külastajate arv nii suvel kui talvel on soodustanud siinset toitlustuskohtade arengut.

(Baarid, pubid, restoranid, ööklubid Otepää linnas ja Pühajärve vallas vt lisa 2.6)

2.7 Kaubandusvõrk

Kaubandus võrgu muutused on lisaks kohalike elanike nõudlusele suuresti tingitud piirkonda külastavate inimeste nõudlustest. Seetõttu on enam arenema hakanud toidukauplused ning käsitöö ja sporditarvete müügiga tegelevad firmad.

Kaubandusvõrk on täpsemalt välja toodud peatükis 2.4.4

2.8 Teenindus

Teenustena erinevate pankade sularaha automaatidest, jalgrattalaenuksest.

Teenindusettevõtted on täpsemalt välja toodud peatükis 2.4

2.9 Meelelahutus, kultuuritaust.

Otepääle puhkama sõitvaid inimesi huvitab Piirkonna kultuurikava, mis seni on olnud puudulik ja väga lühikest aega ette teada.

Otepääl on alati tegutsenud palju huvialaringe. Pikaajalised traditsioonid on Otepää

Rahvateatril, rahvatantsu rühmadel ja muusikutel. Otepää Rahvateatrit ja taidlejatelt on võimalik tellida etendusi

nii Otepäälle kui kaugemale.

Täpsem ülevaade kultuurilistest võimalustest peatükis 2.5

2.10 Ajaviide

Aastaringelt on piirkonnas võimalik aktiivselt puhata. Piirkonna firmad tegelevad mitmesuguse spordivarustuse laenutusega ja aitavad sisustada puhkust.

Talvel: Murdmaa suusatamine

Slaalom

Uisutamine

Lumesaanid

Suvel

Ujumine

Tennis

Pallimängud

Paadilaenus (purilauad, veesuusad, skootrid?)

Jalgrataste laenus

Rulluisud

Jaht

Seente/ marjade korjamine

Aastaringelt

Ratsutamine

Matkamine

Spordivõistlused

Kalastamine

Jaht

Fotograafia

Ekskursioonid

Kultuuriüritused

On vähe arenenud või puuduvad ruumisisesed ajaviitevõimalused nagu jõusaal, ujula, ping-pong jne.

(Suvised ajaviite võimalused ja talvised suusarajad ning slaalomimäed, turismiga tegelevad ettevõtted vt lisa 2.10)

2.11 Turismiga seotud projektid (vt. lisa 2.11)

2.12 Maine kujundamine, reklaam.

Otepää mainet kujundavad linna üldine heakord, haljastus, teeninduse tase, laiema kõlapinnaga suurüritused nagu Pühajärve Beach Party, rahvusvahelised spordivõistlused jne. Piirkonnal puudub väljatöötatud reklaamikampaania. Enam on vaja koostööd ettevõtjatega.

Probleem on projektide finantseerimise küsimus.

Viimastel aastatel on valminud Otepää piirkonda tutvustavad reklaambroüürid. (vt. ka turismiga seotud projektid)

Piirkonda tutvustatakse erinevatel turismimessidel läbi Otepää Turismiinfokeskuse.

(Osalemine messidel lisa 2.12)

2.13 Statistika

Alates 1992.aastast on piirkonda külastavate turistide arv pidevalt kasvanud. Suurenenud on välituristide osakaal. Piirkonna puhkemajade arv kasvab pidevalt ning vastavalt nõudlusele püütakse parandada ka teeninduse kvaliteeti.

Statistika lisa 2.13

PROBLEEMID

1. Turismiinfokeskuse riist ja tarkvara on ebatäiuslikud.
2. Otepää kodulehekülj internetis on väga algeline, vajame paremat

3. Puudub strateegiline planeerimine kolme aastase tsükliga sh. Piirkonna kultuuri- ja spordiürituste kalender.
4. Aktiivse puhkuse veetmise erinevaid võimalusi on vähe,
  - Vähe jalgratta laenutusi (või on kõrge hinnaga)
  - Puuduvad korralikud spordisaalid, siseujula
  - Puuduvad pidevalt hooldatud matkarajad suvel ja suusarajad harrastajatele talvel ning nende skeemid.
5. Olemasolevad turismiatraktsioonid on lagunenud, aegunud ja puudub pidev hooldus.
6. Puudub linnaskeem koos infotendiga turistidele kättesaadavas kohas ja vaateulatuses.
7. Linna skeem peab paiknema linna keskses Turismiinfokeskuse läheduses. Kaardi juures peab olema autoparkimisvõimalus ning sise- ja välikohvik.
8. Linna saabudes puudub piirkonna skeem. Iga linna suunduva tee ääres peab olema teeäärne peatuskoht mis on varustatud piirkonna kaardiga. Välismaalasest turisti jaoks peaks kaardil olema rahvusvaheliselt kasutatav teave.
9. Viidaprojekt lõpule viimata
10. Puuduvad turismi-, ajaloo- jms. objektide juures infotahvlid eesti-, inglise-, vene-, saksa keelsete legendidega;
11. Puudub välja töötatud piirkonna külastatavuse statistika süsteem.
12. Puudub ülevaade piirkonna atraktsioonide külastatavusest. Objektide juures olevate infotahvlite kõrval postkast, kuhu postitatakse sedelid järgmise infoga: külastajate arv, rahvus, külastuse eesmärk);
13. Majutus ja toitlustusasutustes on madal teeninduse kvaliteet
  - Toitlustusasutustes puuduvad mitmekeelsed menüüd
14. Puudub turismipiirkonna teenindajatele vajalik täiendõppeprogramm.
15. Kohapeal puuduvad võimalused erialaseks täiendõppeks.
16. Puudub ühtne väljatöötatud reklaamistrateegia ja marketingi kava. (reklaam, ajakirjandus, TV, messid, infokataloogid jne.)
17. Turismiga tegelevate firmade omavahelise koostöö puudulikkus. Piirkonna omavalitsuste baasil tuleks luua turisminõukogu.
18. B&B tüüpi majutuse juurdekasvu

Arengueelistused turismiseisukohalt peaks jätma eeskätt linna maine kujundamisele. Sellega seoses tuleks suuremat tähelepanu pöörata **omapärasele** atraktiivsusele ja teenindus taseme tõstmisele. Oluline on heakord ja puhtus nii linnas kui teenindusasutustes. Omapäraks võiks olla ka Otepää sõpruslinnade nimelised tänavad Otepääl.

2.5 SOTSIAALKESKKOND

Sotsiaalkeskonna all käsitletakse piirkonna hariduse-, tervishoiu-, kultuuri- ja sotsiaalhoolekande süsteemi ning elanikkonna turvalisust.

2.5.1 Sotsiaalsüsteem

Ajaloost

1920ndate lõpp - alevivalitsuse poolt ehitati vanadekodu (praeguse leinamaja kohal, hävis sõjas 1944)

1939 - vanadekodus 27 inimest, linn maksis igale inimesele abiraha, korter ja küte oli prii

Otepää sotsiaalhoolekanne hõlmab Otepää linna (2491 elanikku) ja Pühajärve valda (2066 elanikku). Kokku on elanikke 4492.

Üle poole Otepää piirkonna elanikkonnast (54 %) moodustavad lapsed ja pensionärid (vt lisa 1).. Probleemiks on tööealise elanikkonna madal tööhõive, 44,2 % elanikkonnast (Eesti keskmine 55 % elanikkonnast). Töötute protsent on (1,3 % elanikkonnast) see on väiksem kui Eesti keskmine (2,2 %). Ligikaudu 2/3 töötutest on naised. Andmed näitavad, et 33% peredest kasvatavad lapsi ja 20,6 % peredest vajavad erinevat liiki toetust. 18,5 % lapsi kogu laste arvust selles piirkonnas on pärit mittetoimetulevatest või toetust vajavatest peredest.

Ülevaade elanike demograafilisest situatsioonist on toodud järgnevas tabelis:

1. Lastega perede arv kogu perede arvust	33 %
2. Lapsi elanikkonnast	24,6 %
neist eelkooliealisi	28,9 %
neist õpilasi	71,2 %
3. Pensionäre elanikkonnast	29,4 %
neist üksielavaid vanureid	10,7 %
4. Invaliide elanikkonnast	5,2 %
neist lapsinvaliide	7,1 %
5. Mittetoimetulevaid peresid perede arvust	20,6 %
neis lapsi laste arvust	18,5 %
6. Töötuid elanikkonnast	1,3 %
7. Töötuid tööealisest elanikkonnast	2,7 %
8. Tööealisi inimesi elanikkonnast	47,5 %
neist mehi	40,0 %
neist naisi	59,9 %

TABEL 7

Otepää linna elanike struktuur

1. elanike arv	2491
2. perede arv	809
3. laste arv	611
neist eelkooliealisi	176

õpivad	435	
4. lastega pered	268	
1 lapsega perede arv	71	
2 lapsega perede arv	128	
3 lapsega perede arv	53	
4 lapsega perede arv	11	
5 lapsega perede arv	4	
5. Maj. mittetoimetul. pered	45	
neis lapsi	97	
6. Asotsiaalsed pered	10	
neis lapsi	16	
7. Pered, kus on lapsinvaliidid	9	
8. Tööealisi elanikke	1148	
neist mehi	465	
neist naisi	691	
11. Reg.töötuid, kes saavad abiraha		15
neist mehi	4	
neist naisi	11	
12. Töötuid, kellele on lõpetatud abiraha maksmine	16	
13. Puuetega inimesi		128
I grupp	15	
II grupp	85	
III grupp	19	
neist elavad üksi	27	
neist elavad alla toimetulekupiiri	-	
14. Puuetega laste arv		9
15. Lastekodude kasvandikke	2	
16. Orbusid	-	
17. Pensionäride arv		732
sealhulgas saavad alla 300.-kuus	-	
18. Üksi elavad vanurid		78
19. Vajavad paigutamist hooldekodusse	1	
20. Hooldustöötajad koosseisude järgi	3	
21. Hooldustöötajaid tegelikult	3	
22. Hooldusabi saavad inimesed		27
23. Hooldusasutustes olevaid inimesi	5	
24. Supiköoke	1	
päevas portsjone	37	

10.2.1 Otepää piirkonna olemasolevad sotsiaalsed struktuurid

1. Riiklikud ja omavalitsuslikud struktuurid

- 1.1 Otepää linnavalitsuse sotsiaalamet
- 1.2 Pühajärve vald - sotsiaalnõunik
- 1.3 Otepää haigla ja Otepää polikliinik
- 1.4 Valgamaa tööhõiveameti Otepää konsultatsiooni punkt
- 1.5 Hellenurme hooldekodu (Palupera vald)
- 1.6 Paju hooldekodu (Tõlliste vald)
- 1.7 Lasteaed Võrukael - puuetega laste arenduskeskus

2. Valitsusvälised struktuurid

- 2.1 EELK Otepää Diakoonia Sotsiaalpunkt
- 2.2 Otepää Invaühing
- 2.3 Otepää Invaühingu Fond
- 2.4 Otepää Invaühingu Talupansioni Fond
- 2.5 Pensionäride Ühing
- 2.6 St. Vincentiuse Otepää Selts

10.2.2 Olemasolevate sotsiaalstruktuuride analüüs “Sotsiaalhoolekandeseadusest” lähtuvalt

Olemasolevad sotsiaalstruktuurid antud piirkonnas suudavad garanteerida kohalikule elanikkonnale piisavalt meditsiinilist abi. Loodud on ka erinevate sotsiaaltoetuste määramiseks ja väljamaksmiseks vajalikud üksused nii Otepää linnas kui ka Pühajärve vallas.

Sotsiaalnõustamise spetsialistide ametikohti antud piirkonnas loodud ei ole. Vajadus aga sotsiaalnõustaja, pereterapeudi ja ka psühholoogi teenuste järele on aga ilmne.

Proteeside, ortopeediliste ja muude abivahenditega varustamine on Otepää piirkonnas lahendatud Otepää haigla ja Otepää invaühingu baasil. Teenus on garanteeritud kõigile soovijaile.

Hooldamine ja rehabilitatsioon: vanurite ja invaliidide kodune hooldus on garanteeritud vaid osaliselt. Hooldusabi vajavate vanurite hulk on suurem, kui hooldada jõutakse, samuti on piirkonnas 76 üksikvanurit, kes võivad iga hetk vajada abi rohkem, kui täna garanteerida suudetakse. Piirkonnas toimib supiköök. Oleks vaja arendada supiköögi teenust vanuritele ja mittetoimetulevate perede lastele kas tasulise või osatasulise teenusena. Supiköögi teenust oleks vaja arendada – pakkuda seda kas tasulise või osatasulise teenusena vanuritele ja mittetöötavate perede lastele.

Eluasemeteenusena pakub Otepää linn kahte sotsiaalkorterit, mida vajadusel üüritakse abivajajale välja lühiajalise üürilepingu alusel. Sellest teenusest aga ei piisa.

Otepää piirkonna vanurid on paigutatud Hellenurme vanadekodusse (4 inimest) ja Paju hooldekodusse (2 inimest). Nimetatud asutuses on piisavalt vabu kohti, et teenindada kogu Otepää piirkonda. Probleemiks on keskkonnavaheetus, mida vanurid ei soovi selles eas ette võtta. Erihooldust vajavate laste tarvis on käigus laste arenduskeskusena töötav lasteaed Võrukael, kus tagatakse kõikidele abivajajatele päevane hooldus ja õpetus. Puuetega inimestega tegeleb peale Otepää sotsiaalameti veel Otepää invaühing. Probleemiks on puuetega inimeste huvialane tegevus, et toetada nende isikute või nende perekonnaliikmete iseseisvat toimetulekut.

Erilist tähelepanu vajavad Otepää piirkonnas lapsed ja lastega pered, eriti aga lapsed peredest, kus on toimetulekuraskusi. Siiani on nendele peredele makstud vaid sotsiaaltoetusi.

Töötutega tegeleb Valgamaa tööhõiveameti Otepää konsultatsiooni punkt (edaspidi Otepää tööhõiveamet). Korraldatakse töötute väljaõpet ja makstakse vastavaid toetusi. Sellele vaatamata püsib töötute protsent Otepääl kõrgem Eesti keskmisest.

Sotsiaalhoolekandele minevate kulutuste ja toetuste vajaduste selgitamise, arvestamise ja jaotamisega tegelevad sotsiaal- ja tööhõiveamet. Vastavalt sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise korrale makstakse abivajajatele toimetulekutoetust, transpordi kasutamise ja telefoni kasutamise toetust, liikluskindlustuse toetust ja ühekordseid abirahasid, nagu toiduraha toetus lastele koolis või lasteaias, toiduraha toetus teistele riskigruppidele, küttepuude toetus üksikutele vanuritele, koduhooldusteenuse toetus, hooldekoduteenus

toetus jne.

1996.a. linna eelarvest moodustasid sotsiaalameeti ja -toetuste osa 2,9% ning lastepäevakodu osa 13,1%, seega kokku 16%.

2.5.2 Tööhõive

Otepää tööhõiveameeti andmetel oli 1995.a jooksul töötutena arvel 103 Otepää linna elanikku, neist 60 naist ja 43 meest. 01.01.1996 seisuga oli arvel 27 töötut ja 10 tööotsijat. Vanuseliselt moodustavad töötutest suurema grupi 25-49 aastased inimesed. Teravam on tööpuudus 25-49- aastaste naiste hulgas, kus meeste 3 tööotsija kohta tuleb 15 naist. Arvukalt on töötuid ka 16-24-aastaste hulgas. Vähem tööd leiavad ilma hariduseta, ametioskusteta keskkaridusega ja keskeriharidusega elanikud. Valdavalt ollakse töötu kuni 6 kuud. Suurem on tööpuudus eelneva hõiveta noorte seas, s.t noortel on peale kooli lõpetamist raske Otepääl sobivat tööd leida.

Tööhõiveameeti kaudu suunati 1995.a täiend- ja ümberõppele 25 töötut, neist 10 asus tööle samal aastal. Peamiselt õpiti arvuti- ja raamatupidamist, ettevõtlust, sekretäritööd jne.

Vabariigi keskmisest on tööpuudus (1,83%) Otepää linnas suurem (2,4%), Valgamaal on see 2,8%. Andmed tööhõivealase statistika kohta on toodud lisa 8.

Suvel töötute arvelevõtmine väheneb ja nende tegelik hõive ametlikult ei kajastu, sest valdavalt töötatakse juhuslikel hooajatöödel - taludes, ehitustel, koduses põllupidamises jne

2.5.3 Otepää Lastepäevakodu

Ajaloost

Lastesõim

1945 - tegevuse algus Pühajärve tee ja Mäe tn nurgal asuvas end. elamus (-15 kuni 3-aastast

last)

1954 - loodi II rühm, 15 last

1960 - III rühm, 15 last

Lasteaed

1933 - Otepää Haridusseltsi lasteaed, üle 40 lapse

1942 - Saksa okupatsiooniaegne lasteaed

1944 - Nõukogude-aegne lasteaed end. Veski, praeguse Virulombi tänaval

1973 - uus lastepäevakodu hoone

Otepää linna lastepäevakodu "Pähklike" asutati 1973 aastal.

Lastepäevakodu Võrukael avati 1991. aastal.

TABEL 2

Laste sündivust Otepää linnas aastatel 1988 - 1995 näeme alljärgnevas tabelis

aasta	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
sündinud laste arv	21	42	31	36	20	14	25

aasta	1995	1996	Kokku
sündinud laste arv	19		208

Eelkooliealisi lapsi on Otepää linnas 198. Lastehoius lähtutakse Koolieelsete lasteasutuste seadustest.

Kokku käib Otepää linna eelkooliealisi lapsi lasteasutustes 93, neist 74 Otepää Lastepäevakodus ja 19 Lastepäevakodus "Võrukael". Lastepäevakodus "Võrukael" käivast 19 lapsest saab erihooldust 14 last.

TABEL 3

Laste haaratus koolieelsetesse lasteasutustesse

elukoht	I rühm	II rühm	III rühm	IV rühm	V rühm	Kokku
Otepää linn	11	13	17	13	20	74
Pühajärve vald	1	6	4	5	3	19
Palupera vald	1	1	1	1	-	4
Muud vallad	-	-	-	1	3	4
Kokku	13	20	22	20	26	101
Normatiivne laste arv rühmades	-15	-20	-20	-20	-20	-95
elukoht	I klass	Kokku				
Otepää linn	18	92				
Pühajärve vald	10	29				
Palupera vald	1	5				
Muud vallad	-	4				
Kokku	29	130				
Normatiivne laste arv rühmades	-25	-120				

TABEL 4

Otepää lastepäevakodu kogu kaader on komplekteeritud. Andmed koosseisude kohta on toodud järgnevas tabelis.

Ametikohtade arv koosseisude	tegelikult	kõrgem	Neist eriharidusega kesk-eri
------------------------------	------------	--------	------------------------------

	järgi	täidetud		
pedagoogid	10,6	10,6	3	7
s.h juhataja	1	1	1	
kasvataja	8,6	8,6	1	7
muusikakasvataja	1	1	1	
kasvataja abi	6,95	6,95	-	-
logopeed -		0,25 haigekassa lepinguga		
majandusjuhataja	1	1	-	-
meditsiiniõde	1	1	-	1
kokk	2	2	-	-
koka abi	1	1	-	-
majahoidja	1	1	-	-
Kokku	23,55	23,55	3	8

Alates 1995.a novembrist on lasteaias käivitunud logopeediline töö.

22% piirkonna lastest on pärit mittetoimetulevatest peredest. Probleemiks on laste normaalne toitumisega kindlustamine. Laste madal sündivus 1993. aastal hakkab siiski stabiliseeruma ja näitab kasvatendentsi, olles kogu piirkonna arengu üks olulisi näitajaid. See omakorda tagab lasteasutuste edasise funktsioneerimise.

Kokkuvõtteks võib öelda, et hetkel on alushariduse omandamiseks loodud võimalused kõigile Otepää linna lastele.

2.5.4 Tervishoid

Otepää Haigla

Ajaloost

1872 -	Nuustaku aleviku apteek
1897 -	arstina töötas dr R. von Bunge
1898 -	3 voodikohaga haigla
1930 -	jaoskonnaarst, linnaarst, hambaarst
1930-ndad -	veterinaararst
1934 -	laste ja emade nõuandla
1945 -	15 kohaline haigla
1963 -	rekonstrueeriti haigla (keskküte, koridorsüsteem, garaazh)
1988 -	uus polikliinik

Otepääl avati haigla 29. jaanuaril 1945.a 15-kohalisena. Praeguseks on Otepää haiglas 30 voodikohta. Litsents on saadud 15 sisehaiguste- ja 15 pikaaravilise raviks 1999.aastani. Ambulatoorse abi osutatakse Otepää polikliinikus, mille uus hoone valmis 1988 ja on ühenduses haiglahoonega. Haiglahoone on vana maja, millele vähemalt kahel korral on tehtud kapitaalremont. Haiglahoone I korrusel asub kiirabi, kust inimene saab abi ööpäevaringselt ja on võimalus kiirabi koju kutsuda õnnetusjuhtumite või äkksündumiste korral.

Kokku töötab haiglas 13 arsti, 34 keskmee-töötajat, 14 nooremee-töötajat ja 17

majandustöötajad.

Polikliinikus antakse abi kaheksal erialal, töötavad 4 abikabinetti. Alates 1996.a on Otepää haigla munitsipaalettevõtte ja allub Otepää linnavalitsusele. Tema teeninduspiirkonnas on peale Otepää linna, Pühajärve vald ja Palupera vald, kokku 6000 elanikku. Haigla ja polikliiniku teenuseid kasutavad ka Sangaste ja Puka valla elanikud.

Arstid on põhiliselt olemas. Vaja oleks kahte hambaarsti, kuna hambaarstijärjekorrad on aastaid olnud väga pikad. Meditsiiniõed ja nooremmeditsiinipersonal on samuti olemas.

Haiglahoone (palatid) vajab remonti. 1996.a eelarve oli koostatud 177 927kroonile. Remonti vajab ka haigla katus ja välisfassaad. Eelarve 220 363.- krooni. Haigla oma rahadega on teostatud remont kiirabiruumides. Laboratooriumi on muretsetud biokeemiaanalüsaator, mis võimaldab veeniverest määrata 19 erinevat analüüsi; ultraheliaparaat; kiirabile EKG-aparaat; röntgenikabinetti ilmutuspaagid.

Humanitaarabina on saadud hambaravivööri, EKG aparate, mööblit, sidumismaterjali, voodipesu, vormiriideid töötajatele.

Praegu on olemas 3 kiirabiautot:

1. Mercedes väljalaskeaasta 1984, saadud humanitaarabina Hollandist
2. UAZ-3952, väljalaskeaasta 1987
3. RAF-22031, väljalaskeaasta 1988

Polikliiniku sõitude jaoks on haigla muretsetud "Niva".

2.5.5 Haridus

Ajaloost

Koolihariduse algus Otepääl ulatub 17. sajandisse.

- 1686 - Otepäele suunati Forseliuse seminari lõpetanu - Otepää rahvakooli algus
- 1808 - Otepää köstrikooli baasil loodi kihelkonnakool (peale Kanepi teine Eestis)
- 1875 - asutati Nuustaku aleviku kool
- 1879 - Jakob Hurda initsiatiivil ehitati Vana-Otepääl tellistest (praeguseni säilinud) kihelkonnakooli hoone
- 1907 - Gustav Wulffi loodud aleviku kooliseltsi eestvedamisel avati emakeelne progümnaasium - Nuustaku Kooli seltsi II astme erakool - esimene emakeelne kõrgema astme maakool Eestis (Tartu ja Pärnu järel üldse kolmas emakeelne kool)
- 1909 - ühistööna valmis koolihoone - praegune vana koolimaja
- 1919 - kool muudeti täielikuks gümnaasiumiks
- 1919 - aleviku koolide ühendamise Otepää Kõrgemaks Algkooliks
- 1944 - ühendati algklassid gümnaasiumiosaga ühtseks Otepää Keskkooliks
- 1953 - ehitati internaadihoone
- 1961 - valmis uus keskkoolihoone
- 1961-75 - töötasid muusikaklassid, mille baasil loodi 1975.a Otepää Lastemuusikakool
- 1963 - avati õhtukool
- 1972-75 - kooli juures töötasid suusaspordi eriklassid, kokku lõpetajaid 81
- 1973 - tööd alustasid ajaloo eriklassid (juhendaja Heino Mägi). Otepää Keskkool kujunes juhtivaks kooliks Eestis kodu-uurimise ja koolimuuseumi töövaldkonnas
- 1997 - kool reorganiseeriti gümnaasiumiks

Otepää Gümnaasium 1997

Otepää gümnaasiumi päevases osakonnas on 648 õpilast ja 60 õpetajat.
Lõpetamise keskmine protsent on 76%.

Õhtukoolis õpib 30 noort, õpetajaid on 9.
Lõpetamise keskmine protsent on 95%.

Huviringid

Koolis on järgmised huviringid:

- poistekoor keskastmele
- lastekoor keskastmele
- hobikoor vanemale astmele
- solistide ring keskastmele
- mudilaskoor nooremale astmele
- pallimängud nooremale astmele
- korvpall keskastmele
- korvpall vanemale astmele
- võrkpall vanemale astmele
- malering nooremale astmele
- rahvatantsuring nooremale astmele
- tantsuring keskastmele
- liikumising vanemale astmele
- rahvapilliring nooremale astmele
- kunstiõpetus keskastmele
- kunstiring nooremale astmele
- kunstiring keskastmele
- skautlus keskastmele
- peotants nooremale astmele
- arvutiring keskastmele
- arvutiring vanemale astmele
- meenetering keskastmele
- inglise keele ring vanemale astmele

Huviringides osalejate arv on 537.

1994/95 lõpetas 12. klassi 49 õpilast, neist õpib edasi

Tartu Ülikoolis -	8
Eesti Põllumajandusülikoolis -	3
Tallinna Tehnikaülikoolis -	2
Eesti Riigikaitse Akadeemias -	1
Eesti Merehariduskeskuses -	1
Tartu Õpetajate Seminaris -	1
Tallinna Kõrgemas Tehnikakoolis -	3
Türi Kõrgemas Põllumajanduskoolis -	1
Rahvusvahelises Sotsiaalteaduslikus	
Rakenduslikus Kõrgkoolis LEX -	1
Luu Metsakoolis -	2
Pärnu Majanduskoolis -	1
Põltsamaa Kodu- ja Põllutöökoolis -	1

Kokku 25

Otepää gümnaasiumi 648 õpilasest elavad kaugemal kui 3 km 225 õpilast, ühistransporti kasutab 160 õpilast, õpilasliini kasutab 87 õpilast, valla transporti kasutab 24 õpilast.

1995/96 õppeaastal oli õpilasi:

Pühajärve vallast	182
Palupera vallast	74

Puka vallast	6
Sangaste vallast	19

Protsentuaalselt on struktuur juba aastaid sama.

Kool töötab ruumikitsikuses, huviringide töö materiaalne baas on nõrk, eelarve pingelisuse tõttu on kesised võimalused õpetajate täienduskoolituseks.

Otepää Lastemuusikakool

1975 - asutati Otepää Lastemuusikakool

Õpitavad erialad on klaver, akordion, viiul, puhkpill - trompet, klarnet, flööt ning kitarr.

1978-1995 on kooli lõpetanud kokku 97, neist edasi õppima läinud 15.

TABEL 5

Muusikakool 1975-1996

aasta	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981
õpil. arv	60	74	81	83	90	99	93
lõpet. arv			3	6	2	6	8
aasta	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
õpil. arv	79	76	69	66	78	70	83
lõpet. arv	8	2	5	13	8	9	3
aasta	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
õpil. arv	98	83	62	75	85	86	85
lõpet. arv	3	5	4	4	3	6	4
1996	74						

TABEL 6

aasta	1991	1992	1993	1994	1995	1996
õpetajate arv	11	11	13	10	10	11
eriala	õpetajate/õpilaste arv					
klaver	4/46	4/47	4/43	4/42	4/45	4/39
akordion	2/15	2/13	2/11	1/10	1/9	1/10
viiul	1/3	1/6	2/17	1/12	1/10	1/8

puhkpill	1/4	2/8	2/12	2/14	2/14	2/12
kitarr	-	-	1/5	1/5	1/7	1/6

1996.a õpetab ja õpib koolis

klaver -	4 õpetajat,	45 õpilast
akordion -	1 õpetaja,	9 õpilast
puhkpill -	2 õpetajat,	14 õpilast
viul -	1 õpetaja,	9 õpilast
kitarr -	1 õpetaja,	7 õpilast

Tegutseb õpilaste puhkpillorkester ja viuldajate ansambel ning õpetajate kergemuusika ansambel.

Osa muusikakooli õpetajaid juhendab ka linna isetegevuslikke kollektiive. Kool töötab kitsastes oludes, hoone omandiküsimus on lahendamisel. Rahapuuduse tõttu on raskendatud õpetajate täienduskoolitus ja uute pillide muretsemine. Vaesemate perede jaoks on õppemaks tõsine probleem.

Eesti Spordigümnaasiumi Otepää filiaal

Ajaloost

- 1956-59 - töötas Otepää Laste Spordikool
- 1959 - 7-klassiline Otepää Internaatkool-Suusakool (210 õpilast üle kogu Eesti)
- 1960 - kool muudeti 8-klassiliseks
- 1963 - valmis uus koolihoone
- 1973 - kool muudeti Tallinna Spordiinternaatkooli filiaaliks (esialgu 2 spordiklassiga)
- 1991 - Vabariiklik Otepää Suusakool

Eesti Spordigümnaasiumi Otepää filiaal (edaspidi spordigümnaasium) on EV Haridusministeeriumile alluv ja selle finantseeritav spordikallakuga üldhariduslik internaatkool.

Koolis õpib 80 õpilast, neist 17 Otepäält. Koolis töötab 7 põhikohaga ja 4 kohakaaslusega üldainete- ja 9 spordiõpetajat. Kaks pedagoogi on keskeri-, ülejäänud kõrgharidusega töötajad. Treener-õpetajad on vabariigi juhtivad spetsialistid. Otepää on ainuke kool vabariigis, kus peale üldhariduslike ainete õpitakse murdmaa-, laske- ja mäesuusatamist ning kahevõistlust.

Treeningud toimuvad Tehvandi õppetreeningkeskuses. Alates 1993.a, mil Lipuväljak 13 hoone anti üle linnavalitsusele, on õpilased majutatud treeningkeskuse ruumidesse. Majutuse rendileping kehtib 1998. aastani. Et võimaldada olümpiakeskusele oma funktsioone täita, otsitakse võimalusi 74 õpilase majutamiseks mujale.

Koolil on sõprussidemed Taanis ja Soomes.

1996. aastast on 3 õpetajat ja ühel 11. kl õpilasel võimalik minna välismaale õppima ning treenima.

Eraldi tuleb vaadelda kohalikku sporti ja sporti kui majandusharu, mis seostub eelkõige Eesti olümpiakeskuse ja suusakooliga.

Kohaliku spordi arendamisel on peatähelepanu suunatud noortesportile. Need võimalused, mis luuakse noortele, peavad tagama ka ülejäänud elanikkonna spordivajaduste rahuldamise. Eelisarendatavad alad noorte spordis Otepääs on talvel kõik suusaalad ja suvel kergejõustik. Nendel aladel tegutsevad regulaarselt noortegrupid.

2.5.6 Kultuur ja vaba aeg

Otepää linn on ajalooliselt väljakujunenud piirkonna kultuurikeskus. Otepää piirkonnas on Otepää teatrimaja ja Pühajärve laululava ainukesed omataolised (v.a Nõuni piiratud võimalustega kultuurimaja). Huviringides ja organisatsioonides on osalejaid nii maalt kui linnast enam-vähem võrdselt

Ajaloost

- 1890 - Vastse- Otepää vallas loodi karskusselts Edasi (Karl Eisenschmidt)
- 1892 - selts toodi üle Nuustaku alevikku
- 1892-1940 selts oli ümbruskonna kultuurielu kandja-suunaja kuni nõukogude okupatsioonini. Selts avas teemaja lugemislaua, piljardi-, male- ja kabemängu võimalustega. Tegutses raamatukogu, selts üüris näitelavaga maja. Seltsi juures tegutsesid laulukoor, näitering, orkester.
- 1899 - Otepää Põllumeeste Selts
- 1906 - Otepää Hariduse Selts
- 1907 - Otepää Vabatahtlik Tuletõrje Ühing
- 1907 - asutati Virulombi uisuväljak, toimusid talvepeod. Suviti korraldati vabaõhupidusid pasuna- ja laulukooridega.
- 1920-37 - Pühajärve Kaunistamise Selts
- 1921- Otepää Teatring
- 1925 - Otepää Kaitseliidu Kompanii
- 1926 - Otepää Naiskodukaitse
- 1929 - Otepää Meestelaulu Selts
- 1931 - Otepää Naisselts
- 1933 - ehitati Otepää Linnamäele laululava. Seltsi tegevust juhtis aastaid luuletaja Gustav Wulff-Õis.
- 1936 - toimusid esimesed kinoetendused Otepääl
- 1937 - ilmus helifilmikino
- 1938 - asutati statsionaarne kino Otepää Tuletõrjemajas (hävis sõjatules)
- 1944 - alustas tööd kultuurimaja (end. linnavalitsuse hoone ja "Dünamo" ühiselamu)
- 1948 - ehitati uus kinomaja (näidatakse filme tänaseni)
- 1954 - avati uus kultuurimaja (praegune teatrimaja)
- 1969 - aiandus- ja mesindushuviliste tegevuse algus
- 1971 - Eesti Aiandus- ja Mesindusseltsi Otepää osakond (1979.a valmis oma maja)

Ülevaade kultuurielust 1996

Rääkides kultuurist Otepääl, mõtleme sisuliselt rahvakultuuri, isetegevust. Professionaalset kunsti esindab vabakutseline graafik Ago Kivi.

Teater

Otepää Rahvateater on üks kolmest rahvateatrist Eestis
Loomingulisi töötajaid (palgalisi) on 3. Isetegevuslikke näitlejaid 57, lasteteatri näitlejaid 24.
Repertuaar - aastas tuuakse lavale keskmiselt 3 lavastust
Vaatajaskond - külalisetendused toimuvad 6 maakonnas Lõuna-Eestis ja mujal.
Teatrimaja ruumides tegutsevad aastaringselt 9 huviklubi ja -ringi, lisaks on linnas veel 4 muudes ruumides harjutavat kollektiivi.

Muusikakollektiivid:

- 1. Segakoor - 45 liiget, kesk- ja vanemaealiste koor
- 2. Noortekoor EVEKO - 20 liiget, tegutsenud 5 aastat
- 3. Naisansambel RELAMI - 10 liiget, tegutsenud 15 a, keskealiste huviring
- 4. Segaansambel AUREKO - keskealiste huviring

- * 5. Fjodor Koltshin - laulu ja soolopillimees
- * 6. Muusikabänd SÜMFOONIKUD - muusikakooli huviring
- * 7. Pereduo ILVESED - 2 liiget
- * 8. Puhkpilliorkester - Pühajärvel
- 9. Raidsalude pereorkester PILLIPUU - 14 liiget, omanäolisemaid rahvamuusikakollektiive Eestis
- 10. Kandleansambel NUUSTAKU - 4 liiget

* - Teatrimaja ruume mittekasutavad kollektiivid

Muud:

- 11. Segarahvatantsurühm NUUSTAKU
  - 12. Huviklubi EX-LIBRIS
  - 13. Otepää Sõprusühing - põhiline tegevusala väliskontaktide edendamine, vahendamine Otepääl
- Teatrimaja finantseerimine toimub 2/3 linna eelarvest, 1/3 omavahenditest (baari ja Laululava rent, maja üritused ja üür).
- Põhiprobleemiks on rahaliste vahendite nappus, helitehnika mittevastavus kaasaja nõuetele, madalad palgad.

Välis- ja sõprussidemed

Teatril on sõprussidemed Saaremaa Rahvateatriga. Alates 1989.a sõprussidemed Vihti Harrastusteatriga (Soome) - vastastikused külalissetendused

Noortekooril EVEKO on sõprussidemed Valga jt Lõuna-Eesti kammer- ja segakooridega, Muhu segakooriga. Sõprussidemed Ekerö (Rootsi) segakoori, Tarp'i (Saksa LV) segakoori ja Vihti (Soome) segakooriga.

Otepää segakoor on sõprussidemetes Vihti meeskooriga

Segarahvatantsurühmal NUUSTAKU on sõprussidemed Örnköldsviki (Rootsi) tantsurühmaga.

Otepää muusika- ja tantsukollektiivid on võimetus osa võtta Otepääga sõprussidemetes olevate põhjamaade kultuurifestivalist VÄNLEK, mis toimub üle 2 aasta erineval maal. 1995.a toimus see Norras Sel'i kommunis. 1997.a viidi nimetatud festival läbi Otepääl.

Osalemine vabariigi kultuurielus

Eelpoolnimetatud rahvakultuurikollektiivid on osalenud kõikvõimalikel konkurssidel ja festivalidel. Regulaarselt on Eesti laulu- ja tantsupidudel osalenud noortekoor EVEKO, Otepää segakoor, naisrahvataantsurühm, segarahvatantsurühm, Raidsalude pereorkester PILLIPUU, Otepää gümnaasiumi lastekoor, Otepää gümnaasiumi poistekoor.

Välja on kujunenud traditsioonilised üritused:

1. Kohalikud
  - * Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine
  - * Soome Vabariigi aastapäeva tähistamine
  - * A. Krentsi nimeline muusikapidu
  - * tantsupäev
  - * teatripäev
  - * Otepää jõulumaa
  - * Otepää nimepäev, juubelid
  - * surnute mälestamise püha
  - * Otepää oluliste tähtpäevadega seotud üritused
2. Suurüritused
  - * muusikaüritus Pühajärve Beach Party

- * jaanipäev
- * kodukandipäevad
- * vabaõhu diskopäevad

Seltsielu on Otepääl alati olnud aktiivne. 1997.a. 01.jaanuari seisuga oli registreeritud 22 mitmesugust seltsi, ühendust, klubi. Lisaks nendele tegutsevad muud huvialaringid, kursused jne.

Seltsid – ühendused hõlmavad väga erinevaid tegevusalasid, osad neist tegutsevad väga aktiivselt, osade tegevus on tagasihoidlikum.

Otepää ajaleht

Ajaloost

- 1932 - asutati Otepää Teataja
- 1940 - nõukogude okupatsioon lõpetab ajalehe tegevuse
- 1941 - taasilmus Otepää Teataja, kuni nõukogude okupatsioonini
- 1951-59 - Otepää rajoonileht Kommunismi Lipp
- 1989 - hakkab taas ilmuma Otepää Teataja

1993. aastast on Otepää Teataja Otepää linna, Pühajärve ja Palupera valla finantseerimisel 2 korda kuus ilmuv piirkonna elu kajastav 4-leheküljeline (või 1 kord kuus 3-leheküljeline) lugejaile tasuta ajaleht. Suuremate tähtpäevade ja sündmuste puhul on antud erinumbreid (Jõulumaa, Otepää linn - 60, Otepää esmamainimisest - 880, Lutike küla - 100 jne).

Kohaliku ajalehena on Otepää Teataja olnud ühtlasi piirkonna kroonika jäädvustaja. Toimetaja oli 1997.aastani kohalik kutseline ajakirjanik Aili Miks. Leht küljendati ja kilestati AS Litero poolt Valgas ning trükiti ASi Täht poolt Võrus.

Tiraaz on ligikaudu 2000 arvestusega, et Otepää piirkonna igas peres oleksid omavalitsuste otsused, kohaliku elu sündmused ja uudised kättesaadavad oma lehest.

1997.aastal reorganiseeriti ajalehe väljaandmine: linna kuludega soetati Pentium 1,6 arvuti, kogu trükiks ettevalmistamine (küljendamine, kilestamine) toimub kohapeal (v.a. piltide skaneerimine). Lehte trükitakse AS Levileht trükikojas Tartus 2 korda kuus kahevärvilisena formaadis A3 8-12 lehekülge. Ajalehe kolleegiumisse kuuluvad kolme omavalitsuse juhid. Toimetusse kuulub 4 inimest, kes teevad kogu tehnilise töö. Lehe sisuline külg kujuneb toimetajate kirjutiste ja kaastööde baasil.

LISA 7

Demograafiline olukord ja rahvastiku karakteristikud Otepää regioonis seisuga 01.01.1996

	Otepää linn	Pühajärve vald	Kokku
1. Elanike arv	2426	2066	4492
2. Perede arv	809	648	1457
3. Laste arv	576	579	1155
neist eelkooliealisi	198	216	414
õpivad	378	363	741

4. 1 lapsega perede arv	94	189	283
2 lapsega perede arv	178	88	266
3 lapsega perede arv	34	38	72
4 lapsega perede arv	7	17	24
5 lapsega perede arv	3	12	15
5. Majanduslikult ebakindlad pered	17	32	49
neist lapsed	32	47	79
6. Maj. mittetoimetulevad pered	29	38	67
neist lapsed	32	96	128
7. Asotsiaalsed pered	7	10	17
neist lapsed	11	23	34
8. Pered, kus on lapsinvaliid	7	5	12
9. Tööelised elanikud	1152	834	1986
neist mehed	461	348	809
neist naised	691	486	1177
10. Tööelised töötavad elanikud	1123	655	1778
neist mehed	450	292	742
neist naised	673	363	1036
11. Reg. töötud, kes saavad abiraha	15	32	47
neist mehed	4	4	8
neist naised	11	28	39
12. Töötuid, kellele on lõpetatud			
abiraha maksmine	16	97	113
13. Puuetega inimesed	131	114	245
I grupp	18	7	25
II grupp	92	43	135
III grupp	21	64	85
neist elavad üksi	29	6	35
14. Puuetega laste arv	7	6	13
15. Lastekodude kasvandikud	-	4	4
16. Orvud	-	3	3
17. Pensionärid	712	483	1195
18. Statsionaarset hooldusabi			
vajavad vanurid	4	10	14
19. Üksielavad vanurid	76	33	109
20. Hooldekodusse paigutamist			
vajavad vanurid	3	3	
21. Hooldustöötajad koosseisude			

järgi	3	-	3
22. Hooldustöötajaid tegelikult	3	-	3
23. Hooldusabi saavad inimesed	25	-	25
24. Hooldusasutustes olevad inimesed	4	2	6
25. Supiköögid	-	-	-
26. Vanurite korterite arv	2	-	2

LISA 8

Otepää Tööhõiveametis on 01.01.1996 seisuga arvel Otepää linnast 37 inimest.

Sooline koosseis

	Töötud	Tööotsijad	Kokku
Mehi	9	4	13
Naisi	18	6	24
Kokku	27	10	

Vanus

1. Töötud			
	16-24	25-49	üle 50
Mehi	4	2	3
Naisi	6	11	1
Kokku	10	13	4

2. Tööotsijad

Mehi	2	1	1
Naisi	-	4	2
Kokku	2	5	3
Kõik kokku	12	18	7
s.h mehi	6	3	4
naisi	6	15	3

Haridus

1. Töötud				
	kuni põhi	kesk	kesk-eri	kõrgem
Mehi	3	5	-	1
Naisi	3	9	5	1
Kokku (27)	6	14	5	2

2. Tööotsijad

Mehi	2	1	1	-
Naisi	1	1	4	-
Kokku (10)	3	2	5	-
Kõik kokku (37)	9	16	10	2

Arveloleku kestus

1. Töötud

	kuni 6 kuud	6-12	üle 12
Mehi	9	-	-
Naisi	12	4	2
Kokku	21	4	2

2. Tööotsijad

Mehi	2	-	2
Naisi	1	3	2
Kokku	3	3	4
Kõik kokku	24	7	6
s.h mehi	11	-	2
naisi	13	7	4

LISA 9

Töötud vaatluskuu lõpuks tööhõiveametis registreerimisele eelnenud aasta hõive järgi 01.01.96 seisuga

	Mehed (9)	Naised (18)
Tippspetsialistid	-	1
Ametnikud	2	3
Oskus- ja käsitöölised	4	4
Lihttöölised	1	3
Relvajõud	2	-
Eelneva hõiveta	-	7
s.h kes pole kunagi varem töötanud		2

Töötud vaatluskuu lõpuks tööhõiveametis registreerimisele eelnenud aasta tegevuala järgi 01.01.96 seisuga

	Mehed (9)	Naised (18)
Töötlev tööstus	-	1
Hulgi- ja jaekaubandus	4	4
Hotellid ja restoranid	-	1
Transport, laomajandus ja side	1	-
Riigivalitsemine, sotsiaalkindlustus	-	1
Haridus	1	1
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	-	1
Teised riigi-, isiku- ja sotsiaalteeninduse liigid	-	2
Relvajõud	2	-
Eelneva hõiveta	-	7
s.h kes pole kunagi varem töötanud	-	2
Muu hõive	1	-

2.5.7 Turvalisus

Otepää kui puhke- ja spordilinna arengus on turvalisuse tagamisel ning turvastruktuuride arendamisel oluline koht. Peamised turvastruktuurid Otepääl on:

1. Valga Politseiprefektuuri Otepää politseijaoskond
2. Otepää Tuletõrje- ja Päästeamet
3. Kaitseliidu Valgamaa Maleva Otepää malevkond
4. Vabariiklik Vetelpäästeühingu Otepää vetelpäästejaam

Nimetatud turvastruktuurid on Otepääl olemasoleval kujul tekkinud või kujunenud väga erinevatel aegadel, aga oma tegevusaladelt on nad kõik aastakümnetepikkuste traditsioonidega heal tasemel taganud Otepää elanike ja külaliste turvalisust. Otepääd kui puhke- ja spordikeskust on traditsiooniliselt peetud üheks Eesti turvalisemaks piirkonnaks. Hea maine on saavutatud eelkõige konkreetsete turvastruktuuride kõrgtasemelise ja hästi organiseeritud tööga, samuti tiheda koostööga kohaliku omavalitsusega, sõltumata konkreetse turvastruktuuri ametkondlikust alluvusest. Aastakümneid on tõsiselt suhtunud eelkõige ennetava tegevuse läbiviimise ja valmisoleku tõstmisse võimalike tekkivate probleemide operatiivseks lahendamiseks. Pikaajaliste traditsioonidega on ka erinevate turvastruktuuride sujuv koostöö.

Käesolevaks ajaks on olemasolevate turvastruktuuride ette kerkinud tõsised probleemid, (üheks olulisemaks neist kaadriküsimus) mis vajavad põhjalikku analüüsi ja lahenduste leidmist. Seoses kohaliku politseijuhtkonna sagedase vahetumisega on turvastruktuuride areng aeglustunud.

2.5.7.1 Politsei

Ajaloost

- 1889 - Nuustakul töötab Tartu kreisirühma noorem abiline
- 1890 - tööd alustab Tartu-Võru VII jaoskonna rahukohtunik, advokaadid jne
- 1996 - alustas tegevust Valga Maakohtu Otepää filiaal ja notar

Otepää Politseijaoskond 1996-1997

Valga Politseiprefektuuri Otepää Politseijaoskond loodi 199... ja allub operatiivselt Valga Politseiprefektuurile ning läbi viimase Riigi Politseiametile. Jaoskonna tööd juhib jaoskonna komissar. Komissar allub vahetult prefektuuri abiprefektidele ja prefektile.

Jaoskonnas on ette nähtud 22 politseiametniku ametikohta, sellest

1 juhtivametnik - komissar

13 vanemametnikku

8 nooremametnikku.

Liinide kaupa jaguneb jaoskond kriminaalpolitseiks, välipolitseiks ja korrapidamisteenistuseks. Kriminaalpolitsei tegeleb kuritegude väljaselgitamise ja avastamisega, kurjategijate tagaotsimisega jms.

Välipolitsei tegeleb avaliku korra ja liiklusalase tööga. Lisaks sellele abistavad eri liinide töötajad üksteist.

Korrapidamisteenistus tagab politsei ööpäevaringse teenistuse oma jõududega ning reageerib sündmustele, kutsudes teenistusse vastavaid spetsialiste väli- või kriminaalpolitseist.

Ametnikud jagunevad jaoskonnas 3 liini vahel:

kriminaalpolitsei - 4 ametnikku

välipolitsei - 5 ametnikku

korrapidamisteenistus - 12 ametnikku

Käesoleval hetkel 01.04.1997 on 22 ametikohast komplekteeritud 15. Vakantsed on 7

ametikohta, sellest kriminaalpolitseis puudub inspektor-juurdleja, välipolitseis noorsoopolitsei inspektor ja vanemkonstaabel, korrapidamisteenistuses nooreminspektor ja 2 kordnikku.

Tehniline baas

Otepää politseijaoskond kasutab järgmisi transpordivahendied:

Suzuki Vitara -	korrapidamisteenistus
VAZ 2105 -	kriminaalpolitsei
VAZ 2106 -	Palupera konstaabel
BMW 525 -	Puka konstaabel

Olemasolevate transpordivahendite tehniline seisukord ei vasta vajadustele. Autod on varustatud raadiosidega. Puudulik on kriminaalpolitsei tehnika alane varustus, samuti raadiojaamadega varustatus. 1996.a. remonditi tööruumid ja osaliselt muretseti ka uus mööbel.

Teeninduspiirkond

Otepää politseijaoskond teenindab:

Otepää linn	elanike arv 2454, pindala 4,5 km ²
Pühajärve vald	elanike arv 2080, pindala 208 km ²
Palupera vald	elanike arv 1283, pindala 138 km ²
Puka vald	elanike arv 2106, pindala 201 km ²

Otepää regioonis elanike arv kokku 7923, pindala 551,5 km².

Kuritegevus regioonis

1995.a sooritati piirkonnas 108 kuritegu, neist avastati 50%.

1996.a. sooritati piirkonnas 114 kuritegu, neist avastati 51,7%

Kuritegevuse seisund võrreldes 1996.a I kvartaliga –7, 1995.a I kvartaliga +10.

Kuritegevuse tase regioonis on 4,7 kuritegu 1000 elaniku kohta, Otepää linnas 5,7 kuritegu 1000 elaniku kohta. Enamlevinud kuriteod on salajased vargused, järgnevad huligaansused. 1996.a I kvartali 38-st kuriteost on avastatud 29 ehk 76,36% (1995.a sama ajaga 42,9%).

Otepää linnas sooritati 1996.a. 14 kuritegu. Avastatud on 12 ehk 85,7%. Kuritegevuse seisund on kasvanud ning kasvutendents on hetkel jätkuv.

2.5.7.2 Tuletõrje- ja päästeteenistus

Ajaloost

- 1897 - asutati Nuustaku Priitahtlik Pritsimeeste Selts
- 1901 - valmib seltsi maja, aleviku suurim kiviehitis
- 1924-25 - valmib valve ja voolikute kuivatamise torn
- 1922 - ümbernimetamine Otepää Vabatahtlike Tuletõrjajate Ühinguks
- 1944 - pritsimaja ja 2/3 linna hävib sõjatules
- 1953 - valmib praegune depoohoone
- 1963 - Otepää VTÜ liidetakse Valga Tuletõrjeühinguga
- 1991 - luuakse Otepää Tuletõrje- ja Päästeamet

Otepää Tuletõrje- ja Päästeamet - 1996

Omandivorm -	munitsipaaltuletõrje ja päästeamet. Tuletõrjehoone kuulub hetkel Valga Tuletõrje- ja Päästeühingule
Operatiivalluvus -	Riigi Päästeameti koosseisus Kooseisus on 16 töökohta, neist 12 kuulub ööpäevasesse

Eelarve - valvemeeskonda Otepää depoo
riiklik finantseerimine Valga maavalitsuse kaudu
Teeninduspiirkond - Otepää linn
Pühajärve ja Palupera vallaga on sõlmitud koostööleping
teenindamiseks
Vastavalt Valga Häirekeskuse korraldusele abistatakse ka teisi
piirkondi, s.h Tartu ja Põlva maakonda jne

Tehnika

Kasutusel on 6 tuletõrje paakautot, millest Otepää linnavalitsusele ja Nõuni osaühingule kuuluvad autod pole kasutusel (on reservis), 1 kuulub Valga Tuletõrjeühingule, 1 Palupera vallale ja 2 riigi päästeametile.

Lisaks 1 paakauto Sihval ja teine Hellenurmes, 1 sõiduauto pole töökorras, 1 ambulantsiauto on reservis (vajab ümberehitust) ja 1 mootorpump on amortiseerunud (pole kasutusel). Praegu olemasolev tehnika rahuldab hädavajaduse, kuid tarvis oleks ühte täisvarustuses paakautot, tegutsemaks avariide puhul (mida saaks kasutada avariide puhul). Puuduvad tuletõrje-eririietus, päästetehnilised erivahendid, depoo ei vasta tänapäeva nõuetele.

2.5.7.3 Kaitseliit

Kaitseliidu Otepää malevkond

Ajaloost

- 1917 - Eestis loodi omakaitse
- 1918 - omakaitse reorganiseeriti Eesti Kaitseliiduks, Otepää malevkond (reorganiseerija ltn. R.Tarik) kuulus Tartumaa malev koosseisu
- 1924 - taasloodi pärast Vabadussõda tegevuse katkestanud Kaitseliit
- 1939 - Otepää malevkonda kuulus üle 300 liikme, pealikuks oli Otepää linnapea Julius Niklus
- 1989 - taasloodi Otepää malevkond
- 1990 - Kaitseliidu Otepää malevkonnas üle 60 liikme

Kaitseliit on apoliitiline, vabatahtlik, riiklike ülesannetega ühiskondlik rahva omakaitseorganisatsioon.

Kaitseliidu Otepää malevkond kuulub praegu iseseisva üksusena Eesti Kaitseliidu Valgamaa malevasse. Kaitseliidu Otepää malevkonnas on hetkel üle 120 liikme, kes omakorda jagunevad 3 rühma. Kaitseliidu üksused moodustatakse reeglina territoriaalsel põhimõttel, mis omakorda tagab selle, et ühe piirkonna mehed koonduvad ja tegutsevad ühtses meeskonnas. Tegeletakse oma liikmeskonna väljaõppega ning kaitseliitlaste füüsilise vormi arendamisega. Korraldatakse laskevõistlusi, spordiüritusi ja ka sõjalis-sportlikke puhkelaagreid. Samuti toimub töö noorsoo organiseerimise ja kasvatustöö suunal (noorkotkad, kodutütred). Kaitseliidu Otepää malevkond on aastatel 1990 - 1996 tegutsenud tihedas ja edukas koostöös Otepää Politseiga avaliku korra ning elanike turvalisuse kindlustamisel Otepää regioonis.

2.5.7.4 Vetelpääste

Ajaloost

- 1956 - ENSV ALMAVÜ Vabariikliku Komitee juurde loodi riiklik päästeteenistus, tööd alustas Otepää Vetelpäästejaam Pühajärvel
- 1972 - vetelpäästeteenistus Vetelpääste ühingu alluvuses

Otepää vetelpäästejaam saab vahendeid riigieelarvest. Teostab rannavalvet Pühajärvel ja õnnetusjuhtumite korral teenindab vastavalt vajadusele kogu Valga maakonda.

Vetelpäästejaama koosseisus on 8 vetelpäästjat, kes töötavad aastaringselt
Vetelpäästehoone on Otepää linnavalitsuse bilansis.

Aastas päästetakse keskmiselt 20-25 inimest, oma tegevusega ennetatakse ca 190 inimese elu ohtu sattumisel.

II osa

OTEPÄÄ ARENGUKAVA 1997 - 2002

EESSÖNA

1. OLUKORRA ANALÜÜS JA ARENGUVÕIMALUSED OTEPÄÄL

Linna arengu prognoosimise ja planeerimise aluseks peaks olema korralikul andmebaasil põhinev olemasoleva situatsiooni analüüs. Käesoleva töö koostamisel on põhiprobleemiks olnud lünklik, kohati olematu andmebaas pea kõigis linnaelu valdkondades. Kuus aastat tagasi oldi täiesti teises ühiskonnas, muutunud on kõik, alates tänavanimedest kuni riigikorrani. Asutused, firmad, organisatsioonid teevad alles esimesi samme "arvutiseerumisel", seetõttu on omavalitsusel linna kohta suhteliset raske vajalikku infot hankida. Siiski võib olemasolevate andmete põhjal ja linna erinevate spetsialistide ja huvigruppide esindajate seisukohtadele tuginedes välja tuua Otepää tugevad ja nõrgad küljed, võimalused ja võimalikud ohud ning arengu perspektiivid.

TUGEVAD KÜLJED

Otepää põhilised tugevad küljed on:

- kaunis, puhas loodus

- rikkalik ajaloo- ja kultuuripärand
- populaarse turismi- ja puhkepiirkonna ning talispordikeskuse maine
- rahuldav infrastruktuur - side, transport, teed, tänavad
- linna puhas, heakorrastatud keskkond
- suhteliselt mitmekesiste majutusvõimaluste ja teenindussfääri olemasolu
- soodne asend Lõuna-Eestis - teede ristumiskoht, võrdsetel kaugustel Tartust, Võrust, Põlvast, Valgast
- suurepärase reljeef - eeldus kaunite parkide, puhkealade väljaarendamiseks
- lahenemas on majanduse arenguks hädavajalike infrastruktuuriobjektide ehitus - uue reoveepuhasti ja joogiveesüsteemi rajamine jne.
- aktiivne kultuuri- ja seltsielu
- aktiivne omavalitsus
- tihedad sõprusühendused Soome, Rootsi, Norra, Taani ja Saksamaa sõpruskommunidega
- hea sotsiaalhoolekanne
- inimene saab oma põhilised asjaajamised kohapeal ära ajada - linnas on maamöödubüroo, sotsiaal- ja tööhõiveamet, notar, advokaat, kohus, migratsiooniamet, arhitektuurikomisjon jne

Võib öelda, et 2500 elanikuga linnakese kohta on olukord suhteliselt hea. Samas on linna arengu seisukohalt vaja arvestada rea ebasoodsate asjaoludega.

NÕRGAD KÜLJED

Otepää peamised nõrgad küljed on:

- kaugus pealinnast, raudteest ja sadamatest
- liiga väike elanike arv, s.o väike maksubaas
- nõrk ja ühekülgne majandus
- madala ostuvõimega, piiratud turg
- amortiseerunud ja väljaehitamata veevärk, kanalisatsioon, küttesüsteemid
- väljaehitamata pargid, haljasalad
- süsteemse sihipärase arengutegevuse puudumine
- nõrk koostöö ja infovahetus linna erinevate struktuuride ja tasandite vahel
- kunstlike barjääride (administratiivsed ja majanduslik-poliitilised) olemasolu linna ja Pühajärve valla vahel ning ühtse arenguvisiooni puudumine
- investeringute vähesus
- väike eelarve ja sellest tulenevad vähesed võimalused linna väljaarendamiseks
- teeninduse suhteliselt madal kvaliteet (toitlustamine, hotellindus jms)
- madalad palgad
- tööpuudus

Nõrgad küljed - need on linnaelu põhiprobleemid, mis vajavad lahendamist. Probleemide püsimine, lahendamata jätmine ja süvenemine võib tekitada linna arengule rea ohtusid.

OHUD

- linna majanduse arengu aeglustumine
- Otepää maine halvenemine ja konkurentsivõime langus nii Eesti mastaabis kui ka välisriikide suhtes
- tööpuuduse kasv
- noorte lahkumine ja ajude äravool piirkonnast
- linnaelanike üldine vaesumine ja turvatunde vähenemine

Ohtude muutumine reaalsuseks käivitab tagasikäigu ahelreaktsiooni, tekib elukvaliteedi langus ja linnaelu üldine allakäik. Ohtude vältimiseks tuleb Otepääl ära kasutada oma tugevad küljed ja otsida võimalusi edasiminekkuks.

VÕIMALUSED

Probleemidele ja raskustele vaatamata on Otepääl olemas paiga eripärast ja soodsatest asjaoludest tulenevad arenguvõimalused.

On võimalik:

- parandada Otepäa mainet linna kaunimaks ja huvitavamaks muutmise teel
- traditsioonilise turismi-, spordi- ja puhkemajanduse arendamine soodsa ettevõtluskliima loomisega
- arendada loodussõbralikku kõrgtehnoloogial baseeruvat tootmist (Tartu ajupotentsiaal!)
- korraldada kõrgetasemelisi populaarseid suurüritusi (rahvusvahelised spordivõistlused, Pühajärve Beach Party jms) ja luua Otepäa eripära rõhutavaid traditsioone
- arendada ulatuslikku koostööd kõikvõimalikel tasanditel - alates Pühajärve vallast kuni rahvusvahelise koostööni.

Nii nagu firma, organisatsiooni või kasvõi igaühe enda kodu rajamise ja arendamise aluseks on selge ettekujutus tulevikusihtidest, nii ka Otepäa linna arengutegevuse aluseks peab olema oma, ühiskondlikul arvamusel ja kokkuleppel põhinev tulevikunägemus. Peab olema üldiselt väljakujunenud, enamusele vastuvõetav ja kõiki elanike huvigruppe arvestav üldine eesmärk, arengustrateegia. Missugune Otepäa peaks olema? Mida on võimalik kohe teha, kes peaks seda tegema? Kuidas ja millal peaks midagi tegema? Milliste vahenditega?

Neid ja paljusid teisi arengule olulisi küsimusi käsitleb strateegiline planeerimine. Kuna Otepäa, nagu teisedki väikelinnad, on ajalooliselt väljakujunenud piirkonna teeninduskeskus, siis on võimatu linna arengut planeerida ilma linna tagamaa, ümbritseva valla (valdade) tingimusi arvestamata. Seda eriti Otepääl, kus kogu piirkonna puhke-, spordi- ja turismimajanduse vältimatuks eelduseks on korraliku infrastruktuuriga (side, transport, toitlustus, kaubandus, meditsiiniline teenindus, kultuurielu, meelelahutused jne) keskuse olemasolu. Otepäa on kogu piirkonna maine kujundaja, sümbol. Ja vastupidi, head või halvad muljed linna ümbrusest kantakse üle linnale. Öeldakse, et käidi Otepääl, ja alles pärast täpsustatakse, et suusutati Tehvandil või ratsutati Vidrikel. Turismi- ja puhkepiirkonna keskuseks lasub Otepääl tavalisest suurem vastutus (kulutused) olla regiooni visiitkaart, olla kaunis ja heakorrastatud. Samas - mida rohkem on maal puhkajaid, seda suurem on linna kaubanduse käive jne. Linna ja maa koostöö on kogu piirkonna arengu võtmeküsimus. Seda on mõistetud ja Otepäa piirkonna arengunõukogu (Otepäa linn, Pühajärve, Palupera ja Puka vald) võttis 1995 vastu otsuse algatada piirkonna strateegilist planeerimist. Arengu kiirendamine, säästlikkus, kokkuhoid, oma ressursside võimalikult efektiivne kasutamine koostöö kaudu - selle saavutamise on üks planeeringu eesmärke.

1997.a. otsustati Otepäa linna ja Pühajärve valla poolt alustada eeltööd võimalikuks ühendamiseks. On tehtud ühine taotlus saada riigilt rahalisi vahendeid vajalikeks sotsiaalmajanduslikeks ja keskkonnauuringuteks ning neil baseeruvaks ühiseks üldplaneeringuks.

OTEPÄÄ TULEVIK (visioon)

Millisena näeb tuleviku Otepääd otepäälane ise?

Otepäa areng peab põhinema säästliku arengu põhimõtetel.

Otepäa peab olema:

- turvaline, meeldiv, kõiki inimese elu põhivajadusi rahuldav elupaik kohalikule elanikule
- ilus, kauni haljastusega väike puhas linnake, kuhu turist ja puhkaja tuleks heameelega
- lastesõbralik linn parkide, mängu- ja spordiväljakutega
- noortele ligiõmbav - mitmekülgsete töö- ja vaba aja veetmise võimalustega elupaik
- haridus - ja kultuurikeskne linn
- keskkonnasõbralikku ettevõtlust soosiv linn
- oma nõrgemaid ja abi vajavaid elanikke toetav linn
- paik, kus puhkajal oleks aastaringselt tegevust ja aktiivse või rahuliku puhkuse

valikuvõimalus

- erinevate turismimarsruutide (nii kodu kui välismaiste) lähte- ja transiitpunkt
- varustatud korralikult väljaehitatud infrastruktuuriga (teed-tänavad, side, energia- ja veevarustus jm rajatised jne)
- Eesti peamine suvine ja talvine spordi- ning olümpiakeskus rahvusvahelisel tasemel spordirajatistega (s.h siseujula)
- kõrge teenindustasemega linn, pakkuma mitmekesiseid meelelahutusvõimalusi igaühele - kohalikele ja puhkajatele, noortele ja vanadele jne
- olema Eestis ainulaadne, omama erilist aurat, mõju nii kohaliku elaniku kui ka külastaja jaoks

Iga idee realiseerimiseks on vaja konkreetset sellesuunalist tegevust. Mida on Otepääl oma tulevikuvisioni saavutamiseks vaja teha, mida saab-peab omavalitsus selleks tegema - see on põhiküsimus. Eitamata eraettevõtluse ja majandusarengu sõltumatust ning mõningast määramatust ja juhtimatust, on omavalitsusel kohaliku arengu seisukohalt initsiaatori, vedaja roll. Kohaliku elu edendamisel on omavalitsusel kohustus oma valija-maksumaksja ees luua turvaline elukeskkond ja aidata kaasa majanduselu, hariduse jt linnaelu erinevate valdkondade tugevdamisele.

TEGEVUSSUUNAD ja PRIORITEEDID

Otepää-taolisel väikelinnal, kus puudub suurtööstus ja mis asub RAHAst, s.o pealinnast, kaugel, tuleb ellujäämise nimel suhteliselt rohkem pingutada. Põhilised tegevussuunad, mida Otepääl peab järgima, on:

- juhinduma igas eluvaldkonnas säästva arengu printsiipidest
- juhinduma igas eluvaldkonnas säästva arengu printsiipidest
- hankima, juurde meelitama investeeringuid
- pidevalt, süsteemselt tegelema arenguküsimuste ja -poliitikaga
- kasutama efektiivsemalt kohalikke investeeringuid s.o. eelarverahade arengukavas kinnitatud prioriteete arvestades
- viima lõpule reformid
- algatama uusi projekte ja leidma nende elluviimiseks lisarahasid (riigi toetus, rahvusvahelised abiprojektid, koostöö sõpruskommunidega jne)
- kaasa haarama, aktiveerima elanikkonda, toetama Otepää patriotismitunnet
- looma uusi kontakte ja edendama koostööd kõigil tasandil
- tugevdama linna infosüsteemi andmepanka, looma, vahendama infot eri gruppide vahel
- toetama uusi, Otepääle kasulikke algatusi
- pidevalt töötama Otepää hea maine tagamiseks, tegema aktiivset enesereklaami väljapoole
- toetama soovitatavaid arengusuundi maksupoliitika, soodustuste jms kaudu
- kaasa aitama rahvusvahelisele tasemele vastava Otepää Looduspargi loomisele ja Tehvandi olümpiakeskuse väljaarendamisele

TEGEVUS

Esmajärjekorras ja kohe saab Otepääl

- vastu võtta uus arengukava ja alustada selle sihipärast elluviimist
- algatada Otepää piirkonna säästva arengu programmi väljatöötamist (Agenda 21)
- aktiivselt tegelda enesereklaamiga, kasutades selleks iga võimalust meedias, messidel, välisreisidel, rahvusvahelistel seminaridel jne
- teavitada ja kaasata probleemide lahendamisele elanikke, huvigruppe
- kujundada avalikku arvamust, aktiveerida kohalikke inimesi
- tihendada koostööd nii linnasiseselt kui ka valdadega
- välja töötada haljastusprogramm ja alustada selle elluviimist
- tõsta nõudlikkust heakorra suhtes (heakorrakordniku töölerakendamine)
- aidata kaasa teeninduskultuuri tõstmisele (aasta parima teenindaja konkursid jne)
- aidata kaasa kohapealsele täienduskoolitusele

- väärtustada kohalikke aktiivseid inimesi, vältida nende lahkumist Otepäält
- alustada Otepää piirkonna strateegilist üldplaneeringut ja Otepää linna ning Pühajärve valla võimalikku ühinemisprotsessi
- osaleda Euroopa riikide omavalitsuste ja ühiskondlike organisatsioonide töös

Kokkuvõtteks eelpoolloodud ülevaatele võib öelda, et vaatamata Otepää väiksusele, kaugusele pealinnast, nõrgale majandusele (puudub elujõuline tööstus), elanike madalale ostujõule ja linna väiksemahulisele eelarvele, on Otepääl võrreldes teiste omataolistega rida olulisi eeliseid ja potentsiaali, et ellu jääda, areneda ning püsida konkurentsivõimelisena.

2. ELUKESKKOND

2.1 Keskkonnakaitse

Võrreldes mõne muu Eesti piirkonnaga, on Otepää keskkonnakaitse olukord suhteliselt hea. Puudub õhku ja vett saastav suurtööstus, põllumajandustootmise langusest tulenevalt on tunduvalt vähenenud pinna- ja põhjavee reostuskoormus. Põhjust rahuloluks siiski pole. Järgmise viie aasta arengueelistused oleksid:

- * linna keskkonnakaitsealase infobaasi loomine arvutisse, lülitumine vabariiklikku arvutivõrku ja Interneti
- * keskkonnakaitseobjektide väljaehitamine (s.h. jäätmemajandusega seonduvad rajatised)
- * linna säästva arengu programmi (Agenda 21) algatamine ja väljatöötamine
- * elanikkonna keskkonnateadlikkuse arendamine, koostöö tugevdamine omavalitsuse ja linna erinevate huvigruppide vahel.

PROBLEEMID

- puudub objektiivne info linna keskkonna tegelikust seisukorrast (õhk, vesi, pinnas, müra jne.)
- kohapeal puudub operatiivne võimalus kontrollida õhu, vee ja toiduainete kvaliteeti
- puudub võimalus luua keskkonnakaitse infobaas arvutis
- puudub assenisatsioonikäitluse võimalus
- puudub jäätmete komposteerimise võimalus
- puudub projekti linna sadvete ärajuhtimiseks, olemasolev süsteem ei rahulda
- puudub kaasaegne jäätmete sorteerimise võimalus (probleemjäätmete kogumisväljak)
- linna vanematel eramajadel lagunened kuivkäimlad, põhjata kogumiskaevud reostavad pinna- ja põhjavett
- suuremal osal linnast puudub veevarustus ja kanalisatsioon
- katlamaja jt küttejääkide utiliseerimine
- linna keskses asub mitmeid õhku reostavaid korstnaid
- talvine teede soolamine linnas
- suurenenud liikluskoormus kesklinnas (õhureostus, müra, jalakäijate turvalisuse vähenemine)
- puudub Otepää linna ja selle lähiümbruse ühtne keskkonnakaitseprogramm
- puudub keskkonnakaitse haridussüsteem kohalikul tasandil (trükised, slaidiprogrammid, õpperajad jne.)
- puudub võimalus töötada vabariiklikus arvutivõrgus, puudub võimalus saada infot Internetist jne.

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellijä	Teostaja	Finatseerimine	Ajakava
Eesti ja rahvusvahelisse võrku lülitatud arvutiandmebaasi loomine	linn		linn	1997 - 1998

Linna säästva arengu programm- Agenda 21 välja töötamine	linn	linn	linn	1998-1999
Osalemine Euroopa säästva arengu tee valinud omavalitsuste ja organisatsioonide töös	linn	linn	linn+abi	1997 - pidev
Puhastusseadmete II etapi lõpetamine	linn	firma	"	1997 - 1998
Kohaliku Agenda-21 väljatöötamine	linn+vald	linn+vald	linn+vald	1997 - 1998
Põhjaveevarustuse, s.h vee-puhastusjaama väljaehitamine	linn	firma	"	1998
Jäätmekäitlussüsteemi korrastamine	linn	firma	linn (+abi?)	1997-98
Lahendada ME KARU õli-jäätmete utiliseerimine	ME KARU	ME KARU+ firma	ME KARU+ linn	1997-98
Uue jäätmekäitluseeskirja kehtestamine	linn	linn		1997
Järevalve tõhustamine (õhk, vesi, pinnas, jäätmed)	linn	linn		pidev
Rajada komposteerimise väljak ja probleemsete jäätmete kogumiskoht uute puhastusseadmete juurde	linn	firma	linn+riik	1997-98
Lahendada assenisatsioonikäitus	linn	firma	linn+riik	1998-99
Tellida projekt ja lahendada linna sadevete ärajuhtimine	linn	firma	linn	1997-99
Linna kanalisatsiooni ja veevärgi ehitus (vt tehnokeskkond)	linn	firma	linn	1997 - pidev
Välja töötada linna keskkonnakaitse, s.h veekaitse programm	linn	linn+firma	linn	1997-98
Hankida vee- ja õhukvaliteedi portatiivsed aparaadid, luua kontrollsüsteem	linn	linn	linn (+abi)	1998-99 pidev
Toiduainete kvaliteedi kontroll (lämmastiku, säilitusainete jms kontroll) lahendada tervisekaitse labori baasil	linn	linn+tervisekaitselabor	linn+riik (+abi)	1997 - 2000
Luu Otepää linna, Pühajärve valla ja Otepää Looduspargi vaheline koostöösüsteem keskkonnakaitse alal	linn+vald	linn+vald+ Looduspark	linn+vald+riik	1998 - pidev

2.2 Linna üldine miljöö, elukeskkond

Viimaste aastate jooksul on Otepää suutnud hoida kena puhta väikelinna mainet. Täna jaoks vajab Otepää kvalitatiivseid muutusi linna haljastustegevuses. Lihtsamate heakorratööde tegemiselt tuleb üle minna linna parkide, haljasalade sihikindlale rekonstrueerimisele. Linnasiseste parkide väljaarendamisele peab järgnema linna lähiümbruse kujundamine ühtseks linnaga seotud puhkealade süsteemiks. Sellest peaks saama linna ja valla ühine eesmärk ja üritus, näiteks ühise nimetaja all "Roheline Otepää". Esimesed sammud selles suunas on astunud - valmis Maila Kuusiku "Otepää linna haljastuse generaalplaan", mis on Otepää linna haljastusprogrammi aluseks, ja Kanada pargiarhitekti Clive Justice'i Pühajärve pargi rekonstrueerimise projekt. Nende projektide alusel on võimalik hakata tööde teostamiseks vajalikke finantse otsima, sest omavalitsuse eelarvest pole võimalik nii suuremahulisi töid teha. Algamisel on Neitsijärve noorendamise projekt, mille realiseerimine lisab Pühajärve pargi - autoremonditehase vahelisele maastikule suure väärtuse ja võimaldab siduda Otepää linna ja selle lähiümbruse ühtseks puhkemaastikuks, alates Linnamäe-Tehvandi-Linnametsa piirkonnast kuni Pühajärve ja Neitsijärveni.

Otepää kui turismilinna hea maine kujundamiseks on vajalik:

- * kesklinna väljaarendamine kauni haljastusega administratiiv-, äri- ja teeninduskeskuseks
- * Pühajärve pargi ja linna haljasalade rekonstrueerimine
- * linna üldise heakorra parandamine ja kaasaaitamine erahaljastuse arengule

PROBLEEMID

- linna üldine heakord jätab soovida - majade korrastamata fassaadid, lagunened tarad, surnud ja talvine tänavate-õuede korrashoid, pooleliolevad ehituskruunid, kohapealsete omaniketa majad jne
- kesklinna stiilitu ja viletsas seisus haljastus
- linna parkide, haljasalade, Pühajärve pargi rekonstrueerimise vajadus
- bussijaama platsi - sauna piirkonna haljasala kui linna keskuse uue aktiivse tsooni väljakujundamise (haljastus, rajatised jms.) vajadus
- isevooluliselt arenev, professionaalse kujunduseta, väljaehitamata kalmistu (puuduvad kaasajanõuetele vastavad prügikogumiskohad, WC jm vajalik)
- Paluperä tee äärsed tiigid - madalad, kinnikasvavad, vajavad süvendamist, ümbrus haljastamist
- pole alustatud Linnametsa projekti (EPIKOOP, 1992) elluviimist
- näotud "augud", jäätmaad linnas (staadioni piirkond jt), võsastunud ja soised alad uutes elamurajoonides (s.h Aedlinnas)
- linna teede-tänavate ehituse ja remondi vajadus
- linna visuaalse infosüsteemi väljaarendamine

Alltoodud tegevuskava on sisuliselt lühike ülevaade järgnevate aastate heakorra- ja haljastusprogrammist, mis alles vajab üksikasjalist väljatöötamist ja rahaliste vahendite leidmist programmi elluviimiseks.

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellijä	Teostus	Finantseerija	Ajakava
--------------------	---------	---------	---------------	---------

---

Tugevdada heakorra-alast kontrolli, tööle rakendada

heakorrakordnik, samal ajal tugevdades tugevdades toetust eeskujulikele firmadele, eramaja omanikele jt.	linn	linn+politsei	linn	1997 - pidev
Rekonstrueerida Lipuväljaku haljasala (T. Tallinna projekt)	linn	firma+linn	linn	1997-2000
Tamme pst. rajamine	linn	ME ARBOR	linn	1997 - 1998
Tellida Virulombi pargi rekonstrueerimise projekt ja alustada elluviimist	linn	firma+linn	linn (+abi)	1998-2000
Tellida spordipargi projekt ja ellu viia	linn	firma+linn	linn	1997-2002
Puhastada Palupera tiigid ja tellida haljastusprojekt	linn	firma	linn (+abi)	1999-2003
Rekonstrueerida Pühajärve park	linn vald Ot. MK-LP	firma	linn+vald+riik (+abi)	1997-2003
Alustada EPIKOOOP projekti elluviimist Linnametsas	linn Ot. MK-LP	linn Ot. MK-LP	riik	1998 - pidev
Linna tänavate-tee remond ja väljaehitamine	linn	firma	linn	1997 - pidev
Linna visuaalse infosüsteemi elluviimise jätkamine	linn	firma	linn+firmed	1997 - pidev
Luu linna-aedniku (haljastaja) ametikoht ja tööle võtta haljastusspetsialist ME ARBOR-isse	linn	linn+ARBOR	linn	1997 - pidev
Tugevdada ME ARBOR-i materiaal-tehnilist varustust	linn	linn	linn	1997 - pidev
Rajada uusi puiesteid, alleesid	linn	ME ARBOR	linn	1997 - pidev
Alustada linna ühtse ärikeskuse haljastuse loomist Lipuväljaku - bussijaama platsi - sauna piirkonda haljasalade baasil	linn	firma	linn+riik	2000 - 2002
Neitsijärve puhastamine	linn+vald	firma	linn+vald+riik+abi	2001 ....
Erahaljastuse arengu toetamine - heakorra ja haljastuskonkursside korraldamine	linn	linn+EAMS	linn+EAMS	1997 - pidev

3. TEHNOKESKKOND

3.1 Ehitus- ja planeeringutegevus

Arengueelistused:

- * linna infrastruktuuride kohta käiva normaalselt funktsioneeriva infobaasi loomine
- * puhastusseadmete ja veepuhastussüsteemi väljaehitamine
- * gümnaasiumihoone rekonstrueerimine ja juurdeehituse algatamine
- * spordirajatiste korrastamine
- * linna infrastruktuuri edasine väljaehitamine vastavalt linna finantsvõimalustele ja võimalikele välisabiprojektidele.

PROBLEEMID

Ehitus- ja planeeringutegevuse põhiprobleemid Otepääl on:

- puudub kohapealne täiskohaga arhitekt
- infobaas pooleliolevate ehituste ja nende omanike kohta on puudulik
- ehituste valmimise pikk aeg, linnapildis palju juba aastaid pooleliolevaid maju ja ehitusplatse
- aastaid tagasi välja antud kruntidel pole alustatud ehitustegevust
- väljaantavate kruntide juurde infrastruktuuride (veevärk, kanalisatsioon jms) ehitamiseks puudub raha
- osa ehitusi on ekspluatatsiooni võetud nõuetekohaseid dokumente vormistamata

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellijaja	Teostaja	Finantseerimine	Ajakava
Ehitusregistri täiendamine	linn	linn	linn	pidev
Täiskohaga arhitekti töölevõtmine	linn+vald	linn+vald	linn+vald	1997 - pidev
Kontrolli tõhustamine ehitusmäärusest (tähtaegadest) kinnipidamiseks	linn	linn	linn	pidev
Keslinna hoonestuse värvikaart	linn	linn	linn	1997-98
Poleliolevate objektide ehituse jätkamine (Tartu - Piiritn nurk)	firma	firma	firma	1997-98
Puhastusseadmete ehitus	linn	firma	riik+linn+Shveitsi abi	1993-2000
Veepuhastusjaama, veevarustussüsteemi väljaehitus	linn	firma	riik+linn+Shveitsi abi	1997-2000
Gümnaasiumi juurdeehitus	linn	linn+firma	riik+linn	1998-2000
Lasteaia kapitaalremont	linn	linn+firma	riik+linn	1998-99
Teatrimaja kapitaalremont	linn	linn+firma	riik+linn	1998-99

Sotsiaalkeskuse ehitus	linn	linn+firma	linn+riik+abi	1997-99
Tervisespordikeskus koos siseujulaga	riik	firma	riik	1999-2002
Bussijaamahoone ümberehitus ja bussijaama üleviimine kesklinnast mujale	linn+firma	firma	firma	1998-2000
Loodus- ja turismikeskuse rajamine rahvusvahelise monitooringujaama	omavalits.-d +riik	firma	riik	2000-2002
(s.h.ilmajaama) ehitus	omavalits.-d +riik		riik	2000-2002

3.2 Transport, teed, tänavad

Linna läbivate riikliku tähtsusega teede rekonstrueerimiskavade kohta pole andmeid. Teostatakse jooksvat remonti.

PROBLEEMID

- osa tänavaid mustkatteta
- osa tänavaid valgustamata, olemasoleva valgustuse rekonstrueerimise vajadus
- Lipuväljaku piirkonna ja Pühajärve tee liiklus ülekoormatud
- parklad lõpuni väljaehitamata
- linna liikluskorraldus vajab täiustamist
- raskeveokite linnast väljaviimine (ümbersõit)
- kõnniteede ehitus, remont
- detailplaneeringu korrektuuri vajadus

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellijä	Teostaja	Finantseerimine	Ajakava
Oru tn rekonstrueerimine ja valgustusega varustamine	linn	firma	linn	1997-98
Tehase tn. rekonstrueerimine ja valgustusega varustamine	linn	firma	linn	1997-98
Kõnniteede remont (Pärna, Piiri, Koolitare, Hariduse)	linn	firma	linn	1997-99
Kesklinna parklate remont	linn	firma	linn	1998-2000
Liiklusjärelvalve tõhustamine (eriti parklates)	linn	liikluspolitsei	riik	pidev
Linna ümbersõidu ehituse algus	linn+riik	firma	riik	2000-2002
Detailplaneeringu korrektuur	linn	arhitekt	linn	pidev

3.3 Side, elekter

Side

ASi Eesti Telefon Otepää sidejaoskonna andmetel konkreetne sidealane arengukava puudub ja firmasiseselt toimuvad praegu struktuurimuutused, mistõttu kohalikel spetsialistidel on raske edaspidist prognoosida.

Tarbija seisukohalt on viimase aasta jooksul sidepidamisvõimalused muu maailmaga avardunud - arvutiside, SAT-TV, raadiokanalite arvu suurenemine jne, kuid on ka mõningaid probleeme.

PROBLEEMID

- vabariigisisese telefoniside kohatine halb kvaliteet
- sideteenuste järsk kallinemine
- sidejaoskonna kui linna asutusega igapäevase asjaajamise keerukamaks muutumine - kohapeal puudub firmasisesest tsentraliseerimise tõttu otsustamisõigus
- elektronside nõrk areng (e-mail)

TEGEVUS

- tugevdada koostööd ASi Eesti Telefon ja omavalitsuse vahel, ka otseselt sidosse mittepuutuvatel aladel, nagu heakord jms
- teha omapoolseid ettepanekuid sideteenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamiseks
- luua linnavalitsuses 1997.a jooksul elektronside võimalus
- lülitada Otepää omavalitsus vabariigi arvutiside ja Interneti võrku 1997.a jooksul
- koostöös linnavalitsuse, ASi Eesti Telefon ja selle kohaliku sidejaoskonnaga valmib sidevõrkude digitaalkaart nii Otepää linna kui ka kogu piirkonna kohta 1996.a

Elektrivarustus

Tarbija seisukohalt on Otepää linna energiaga varustatus üldiselt rahuldav, kuid on ka lahendamist vajavaid küsimusi.

PROBLEEMID

- elektrikatkestused ja pingelangud mõnedes linnaosades
- mõnede tänavate valgustuse puudumine (Oru tn., Tehase tn. jt.)
- elektriliinide toomine uutesse elamurajoonidesse
- linna õhu-elektriliinide asendamine kaabelliinidega

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellij	Teostaja	Finantseerimine	Ajakava
Otepää III liini käikuandmine vähendab ja hajutab I ja II liini koormust				1997
Otepää 35/10 kV alajaamas sektsioneeritakse 10 kV latid, mis tõstab alajaama töökindlust -				1997
Ehitada uued alajaamad Kalda tn ja Aedlinnas Kase tn tarbijate tarvis				1997-1999
Jätkata koostööd linnavalitsuse ja Lõuna Elektrivõrkude vahel				1997-pidev
Linnavalitsuse ja Otepää LEV jaoskonna ühistöös valmib elektrivõrkude digitaalkaart nii Otepää linna kui				1997-pidev

ka kogu piirkonna kohta

3.4 Soojamajandus

Linna soojaga ja sooja veega varustamine on olnud rahuldav. Sellele vaatamata on soojamajanduse tehniline seisukord küllaltki kriitiline.

PROBLEEMID

- linna katlamaja tehniline seisukord halb, vaja uut kaasaegset katlamaja
- katlamaja asukoht ebasobiv, perspektiivis vaja leida uus asukoht kesklinnast väljaspool
- olemasolevad trassid amortiseerunud ja vajavad väljavahetamist
- vajadus ehitada uusi trasse
- vanas katlamajas vaja tööle rakendada konteinerkatlamaja
- katlamaja praeguse territooriumi kasutamine kütteleaona rikub kesklinna üldmuljet
- uue kütteleaoplatsi vajadus

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellijä	Teostaja	Finantseerimine	Ajakava
Kindlaks määrata katlamaja teenindusmaa ja piirata see	linn	firma	linn	1996
Küttelea väljaehitamine Hundi-soole	linn	firma	linn	1996
Kütteõlide lao ümberehitus konteinerkatlamaja tarbeks	linn	firma	linn+riik (+abi)	1996-97
Konteinerkatlamaja tööle rakendamine vanas katlamajas	linn	firma	linn+riik (+abi)	1998
Olemasolevate trasside renoveerimine	linn	firma	linn	pidev
Uute trasside projekteerimine ja väljaehitamine	linn	firma	linn	1997 - pidev

3.5 Kanalisatsioon, sadeveed

Otepää linna olemasoleva kanalisatsiooni tehniline seisukord on ebarahuldav. Suuremas osas linnast puudub kanalisatsioon ja sadevete probleem on lahendamata.

PROBLEEMID

- puudub infobaas ja kaardimaterjal (arvutis)
- trassid amortiseerunud ja vajavad renoveerimist
- puudub veepuhastussüsteem
- puudub veevõrk nii Aedlinnas kui ka mujal äärelinnaosades
- uute elamurajoonide trassid projekteerimata
- olemasolevad pumbajaamad vajavad remonti

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellijä	Teostaja	Finantseerimine	Ajakava
--------------------	---------	----------	-----------------	---------

Infobaasi loomine ja täienda-

mine	linn	linn+firma	linn	pidev
Tellida olemasolevate trasside renoveerimise projekt	linn	firma	linn	1997
Uue veepuhastusjaama ehituse lõpetamine	linn	firma	linn+riik+Shveitsi abi	1996-98
Trasside renoveerimine, ehituse lõpetamine	linn	ME Karu+firma	linna laen?	1998 - pidev
Veevarutuse väljaehitamine olemasolevatele elamurajoonidele	linn	firma	linna laen?	1996 - pidev
Trasside väljaehitamine planeeritavatele elamurajoonidele	linn	firma	linna laen?	1998 - pidev
Lipuväljaku pumbajaama takmponeerimine (või rendile andmine)	linn	ME Karu	linn	1997-98 (uue valmimisel)
Kopli tn pumbajaama puhastamine, tehnilise ekspertiisi tegemine ja reservveekaevuna kasutamine	linn	firma	linn	1997-98 (uue valmimisel).

3.6 Joogiveevarustus, veevärk

Viimastel aastatel on Otepääl veeprobleem üha teravnenud. Vett ei ole jätkunud ja vee kvaliteet on ebarahuldav. Veevärk puudub Aedlinnas ja äärelinnaosades.

PROBLEEMID

- puudub infobaas ja kaardimaterjal (arvutis)
- trassid amortiseerunud ja vajavad renoveerimist
- puudub veepuhastussüsteem
- puudub veevärk nii Aedlinnas kui ka mujal äärelinnaosades
- uute elamurajoonide trassid projekteerimata
- olemasolevad pumbajaamad vajavad remonti

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellija	Teostaja	Finantseerimine	Ajakava
Infobaasi loomine ja täiendamine	linn	linn+firma	linn	pidev
Tellida olemasolevate trasside renoveerimise projekt	linn	firma	linn	1997
Uue veepuhastusjaama ehituse lõpetamine	linn	firma	linn+riik+Shveitsi abi	1996-98
Trasside renoveerimine, ehituse lõpetamine	linn	ME Karu+	linna laen?	1998 - pidev

		firma		
Veevarutuse väljaehitamine olemasolevatele elamurajoonidele	linn	firma	linna laen?	1996 - pidev
Trasside väljaehitamine planeeritavatele elamurajoonidele	linn	firma	linna laen?	1998 - pidev
Lipuväljaku pumbajaama takmponeerimine (või rendile andmine)	linn	ME Karu	linn	1997-98 (uue valmimisel)
Kopli tn pumbajaama puhastamine, tehnilise ekspertiisi tegemine ja reserv veekaevuna kasutamine	linn	firma	linn	1997-98 (uue valmimisel)

4. MAJANDUSKESKKOND

4.1 Linnamajandus

Arengueelistused:

* Seoses äriregistrisse kandmisega Otepää linna ümberstruktureeritud munitsipaaltegevõtete efektiivne tööerakendamine ning võimaluse korral erakapitali kaasamine ettevõtete tegevuse parandamiseks.

* Riiklike Investeeringute Programmiga (RIP) koostatud linna finantseerimiskavadest lähtuvalt jätkata linnale prioriteetsete hoonete remontimist. Samas jätkata aktiivset tööd maakondlikest ja riiklikest fondidest finantsvahendite saamiseks.

* Koostöös Rahukorpuse nõustajaga pakkuda kohalikele ettevõtjatele võimalusi täiendõppeks. Samas ka koostöösidemete arendamine ja Otepää kui spordi- ja turismilinna teadustamine.

PROBLEEMID

Majanduse põhiprobleemid Otepääl on:

- reformide aeglane kulg (omandireform jt)
- nõrk tootmistegevus
- nõrk maksubaas
- investeeringute vähesus
- töökohtade vähesus, eriti noortele ja naistele
- noorte lahkumine ja ajude äravool piirkonnast
- ettevõtlike inimeste vähesus
- oskuste, teadmiste madal tase
- pikaajalise madalaprotsendilise laenuvõimaluse piiratus
- teeninduse suhteliselt madal tase (toitlustus, majutus jms)
- linna infrastruktuur vähearenenud (kanalisatsioon, veevärk, tsentraalne küttesüsteem jms ainult linna keskuses)
- linnas puudub heatasemeline hotell

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellija	Teostaja	Finantseerimine	Ajakava
Lõpule viia maa- ja omandireform, erastamine ja tagastamine	kodanik + linn	linn+firma	tellija+riik	1996-98
Töötada välja Otepää linna majanduskontseptsioon	linn	linn	linn	1997
Arendada linna infrastruktuuri	linn	firma	linn+riik	1997 - pidev
Lua linna majanduse infobaas	linn	linn	linn	1997 - pidev
Positiivse maine toel hankida-meelitada Otepääle investee-ringuid	linn	linn+firmed	firma	1996 - pidev
Välja töötada kohaliku majanduse soovitatavat arengut toetav kohalik maksupoliitika vms toetussüsteem	linn	linn	linn	1997 - pidev
Aidata kaasa igasugusele kohalikele koolitustegevusele, täiend-õppele	linn+firmed	firmed	linn+riik+firmed	1997 - pidev
Osaleda piirkonna strateegilise üldplaneeringu väljatöötamises	linn+vallad	linn+vallad	linn+vallad+riik	1997-1999
Täiendada koostööd Tartuga, kasutades ära Tartu ajupotent- siaali (näit tootmistegevuses, koolituses jms)	linn+firmed	firma	linn+firmed	1997 - pidev
Toetada noorte ja naiste töö- puudust leevendavaid projekte	linn+firma	firma	firma+riik+abi	1997 - pidev
Arendada ja toetada Otepää Turismiinfo Keskuse tegevust	linn+vallad	l-punkt	linn+vallad+riik	1996 - pidev
Väärtustada kohalikke aktiiv- seid inimesi	linn	linn	linn	1997 - pidev
Toetada kõiki Otepää mainet tõstvaid projekte - s.h juriidili- selt iseseisva Otepää Loodus- pargi taastamist	linn+vallad	riik	riik	1997-98

Keskkonna kui ressursi kasutamine, spordi, turismi ja puhkemajandusearengut käsitletakse edaspidi piirkonna strateegilises üldplaneeringus. Otepää piirkonna strateegilise üldplaneeringu algatamise otsus Otepää Piirkonna Arengunõukogu poolt 1995.a suvel loob eeldused edaspidi otstarbekamalt lahendada piirkonna arenguprobleeme ja kasutada oma ressursse, et edukamalt püsida konkurentsivõimeline.

Linna varad

Peamise arenguvõimalusena näha teatavate linnale kuuluvate hoonete (bussijaama paviljon) erastamisprotsessi käivitamist.

Riiklike Investeeringute Programmiga (RIP) koostatud linna finantseerimiskavadest lähtuvalt jätkata linnale prioriteetsete hoonete remontimist.

Linnamajandus

Jätkata linnaelarve vahendite eraldamist linnale prioriteetsete projektide finantseerimiseks (spordirajatised, õppehooned).

Eelarve koostamisel tihe koostöö piirkonnaga.

Munitsipaaltegevõtete ümberstruktureerimise lõpetamine.

Ettevõtlus

Seoses sotsiaalkeskuse projekti lõpetamisega luua täiendkoolitusvõimalusi piirkonna elanikele. Koostöös Rahukorpuse nõustajaga pakkuda kohalikele ettevõtjatele võimalusi täiendõppeks.

Jätkata ülevabariigiliste spordi- ja muusikaürituste toomist Otepäele, mis tähendaks otsest tulu kohalikele ettevõtjatele. Aktiivne tegevus Otepää lauluväljakuga.

Raha taotlemine maakondlike ja riiklike fondide kaudu. Loodus- ja keskkonnasõbraliku tootmise võimaluste loomine (Phare programm).

Kõlvatu konkurentsi vältimine aktiivses koostöös politsei ja maksuameti struktuuridega.

Koostöösidemete arendamine ning Otepää kui spordi- ja turismilinna teadvustamine.

Maksupoliitika

Leida maksustamisvõimalused linna poolt pakutavate teenuste finantseerimiseks, leides sellega vabasid eelarvevahendeid linnale oluliste projektide vedamiseks.

Püüda mõjutada keskvalitsust muutma praegust maksukorraldust¹.

Vältida kohalike maksude seadusest tulenevaid võimalusi täiendavate kohalike maksude kehtestamiseks senikaua, kuni seadust ei ole muudetud². Erandiks kohalike maksude käsitlemisel võib olla olukord, kus kohaliku maksu maksja ja nendelt eelarvesse laekuvate vahenditega tehtavate kulude vahel on otsene seos.

Kinnitada kehtivate teenustasude ja maksude määrad pikemaks ajaks ette, luues sellega stabiilse maksupoliitika eeskätt kohalikele ettevõtjatele.

¹ Praegune omavalitsuste suurim tuluallikas üksikisiku tulumaks peaks olema jagatud kaheks. Üks osa üksikisiku tulumaksust peaks olema kohalik maks, mille kehtestaks omavalitsuse volikogu riigi poolt etteantud maksumäärade vahemikus. See samm suurendaks kohalike omavalitsuste maksuautonoomiat. Praegusel juhul moodustab riigimaksudest kohapeale tehtavad eraldused liiga suure osa omavalitsusüksuste tulude üldmahust. See aga tähendab otseselt seda, et omavalitsustel puudub võimalus teha pikaajalisi arenguplaane. Sõltutakse riigi hetkepoliitikast.

Riikliku toetusfondi summa peaks olema fikseeritud konkreetse protsentuaalse suurusena riigieelarve üldmahust.

² Praeguse kohalike maksude seaduse kohaselt on omavalitsusüksuses kehtestatud maksu halduriks omavalitsuse valla- või linnavalitsus. Väiksemates piirkondades, kus maksubaas on väike, ei ole nende maksude kehtestamine otstarbekas. Suur osa maksutulust läheb maksuhalduri töö tasustamiseks. Keskvalitsus peaks kohalike maksude seadusse sisse viima muudatuse, mille kohaselt koguks kohalikke makse riiklik maksuamet. Eesti suuruse riigi puhul ei ole otstarbekas luua mitut maksude kogumisega tegelevat institutsiooni.

4.3 TURISM

Turismi seisukohalt peaks jätma arengueelistused eeskätt linna maine kujundamisele. Sellega seoses tuleks suuremat tähelepanu pöörata linna miljöo **omapärasele** atraktiivsusele ja teenindustaseme tõstmisele. Oluline on heakord ja puhtus nii linnas kui teenindusasutustes.

Arengueelistused:

- * infopunkti infosüsteemi täiustamine
- * Otepää kui spordi-, puhke- ja turismipiirkonna maine kujundamine ja piirkonna reklaamimine nii kodu- kui välismaal
- * turismi- ja puhkemajandusteeninduse taseme tõstmisele kaasaaitamine
- * teenindustaseme tõstmine turismi- ja puhkemajanduses

PROBLEEMID

- Otepää Turismiinfokeskuse riist- ja tarkvara on ebatäiuslikud.
- Otepää kodulehekülge internetis vajab edasiarendamist
- Puudub strateegiline planeerimine kolmeaastase tsükliga sh. piirkonna kultuuri- ja spordiürituste kalender.
- Aktiivse puhkuse veetmise erinevaid võimalusi on vähe:
  - Vähe jalgrattalaenutusi (või on kõrge hinnaga)
  - Puuduvad korralikud spordisaalid, siseujula
  - Puuduvad pidevalt hooldatud matkarajad suvel ja suusarajad harrastajatele talvel ning nende skeemid.
- Olemasolevad turismiatraktsioonid on lagunened ja aegunud, puudub pidev hooldus.
- Puudub linnaskeem koos infostendiga turistidele kättesaadavas kohas ja vaateulatuses
- Linnas puudub piirkonna skeem
- Viidaprojekt lõpule viimata
- Puuduvad turismi-, ajaloo- jms. objektide juures infotahvlid eesti-, inglise-, vene-, saksa keelsete legendidega;
- Puudub piirkonna külastatavuse statistika süsteem.
- Puudub ülevaade piirkonna atraktsioonide külastatavusest. Objektide juures olevate infotahvlite kõrval võiks olla postkast, kuhu postitatakse sedelid järgmise infoga: külastajate arv, rahvus, külastuse eesmärk);
- Majutus- ja toitlustusasutustes on suhteliselt madal teeninduse kvaliteet
  - Toitlustusasutustes puuduvad mitmekeelsed menüüd
- Puudub turismipiirkonna teenindajatele vajalik täiendõppeprogramm.
- Kohapeal puuduvad võimalused erialaseks täiendõppeks.
- Puudub ühtne väljatöötatud reklaamistrateegia ja marketingi kava. (reklaam, ajakirjandus, TV, messid, infokataloogid jne.)
- Turismiga tegelevate firmade omavahelise koostöö on puudulik
- B&B tüüpi majutuse juurdekasvu

VALDKOND
TEGEVUSKAVA
TELLIJA

**TEOSTAJA
FINANTSEERIMINE
AJAKAVA**

Viidaprojektid

Piirkonna viidaprojekti täiendamine ja lõpule viimine.

Linn + vald

ettevõtjad

Linn + vald

Turismiliit

Linn + vald

Turismiobjektide varustamine mitmekeelsete legendidega

Linn

Vald

Vald

Looduspark

Vald

Looduspark

Konkursid

Parima teenindaja konkursi

korraldamine

Linn

Vald

Turismiinfo

linn+vallad

1997-pidev

Parima turismiteenindaja

(turismiasutuse) konkursi juhendi väljatöötamine

Turismiinfo

Turismiinfo

Firmad

1997 sügis

Välja töötada prestiizne konkursi võitjate äramärkimise süsteem

Linn

Vald

Turismiinfo

Linn

Vald

Koolitus

Koolituskeskustest turismi-alaste täiendõppekursuste tellimine.

Firmad

Linn

Vald

firma + välisriikide abi

1997- 2001

Koolitusvajaduste väljaselgitamine.

Osalemine väliskursustel.

Linn vallad

firma
Linn
Vald
firmad
1997- 2001

Infopäevade korraldamine teenindusasutuste töötajatele välislektorite osavõtul

Linn
Vald
Firmad
Linn
Vald
Linn
Vald
Firmad

Strateegia

Eelarves ette näha investeeringud imidi kujundamiseks

Turismiinfo

Linn

Vald

Linn

Vald + Turismiamet

Otepää kui turismipiirkonna müügistrateegia väljatöötamine.

Linn

Vald

Linn + Vald

Turismiinfo

Linn

Vald + Turismiamet

PR- firma abil reklaam ajakirjanduses ja teles

Linn

Vald

Linn

Vald

Linn

Vald

Konkursi korraldamine piirkonna logo

leidmiseks

Linn

Vald

Linn

Vald

Linn

Vald

Osalemine väljavalitud sihtturgude turismi-messidel .

Linn

Vald

Turismiinfo

Turismiinfo

Firmad

Marketing

Piirkonda külastavate turistide ja nende vajaduste kohta statistika pidamine.

Linn

Vald

Turismiinfo

-

VALDKOND

TEGEVUSKAVA

TELLIJA

TEOSTAJA

FINANTSEERIMINE

AJAKAVA

Marketing

Otepää turismitoote teadvustamine ja standardite kehtestamine

Linn

Vald

Turismiinfo

Linn

Vald

Turu-uuringute tellimine &

läbiviimine

Linn + vald

Linn + vald

Linn + vald + firmad

Piirkonna arengu strateegiline planeerimine 3 aastaste tsüklitena koos kultuurikavaga.

Linn

Vald

Linn + vald

Linn + vald + firmad

Reklaammaterjalide (trükised, videofilm) koostamine konkreetsest lõpptarbijast lähtudes.

Linn

Vald

Linn + vald

Turismiinfo

Turismiamet

Firmad

Linn

Vald

Koostööürituste korraldamine omavalitsuste, turismiettevõtete, transpordi- ja reisifirmadega.

Linn

Vald

Firmad

Linn + vald

Turismiinfo

Linn + vald

Firmad

Osalemine riiklikus turismiprogrammis
Turismiinfo
Turismiinfo
Riigi Turismiamet

Majutusasutustes teenuste kvaliteedile vastava hinnapoliitika ja -strateegia väljaarendamine
Turismiinfo
Turismiinfo
Turismiinfo
Firmad

Kehtestada Otepää piirkonnas turismisesooni nõuded (hinnakirjad, valmisolek turistide vastuvõtuks jne.)
Linn
Vald
Turismiinfo
Linn + vald
Turismiinfo
Firmad
1997-2001

Kehtestada iga- aastane kontroll majutus- ja toitlustusasutuste vastavusest klassifikatsiooni normidele.
Linn
Vald
Turismiinfo
Firmad
1997-2001

5. SOTSIAALKESKKOND

01.01.1997 seisuga oli Otepääl elanikke 2491, neist lapsi 576, pensionäre 712, tööealisi 1152. Sotsiaalkeskonna all käsitletakse linna haridus-, tervishoiu-, kultuuri- ja sotsiaalhoolekandesüsteemi.

5.1 Sotsiaalhoolekanne

1996.a linna eelarvest moodustasid sotsiaalameeti ja -toetuste osa 2,9% ning lastepäevakodu osa 13,1%, seega kokku 16%. Lisaks sellele on abivajajatele riiklikest vahenditest toimetuleku- ja eluasemetoetus, telefonimaksu, transpordikulutuste ning liikluskindlustuse kompensatsioon, töötubiraha. Rahaliste toetuste vajaduste selgitamise, arvestamise ja jaotamisega tegelevad linna sotsiaal- ja tööhõiveamet. Põhjalikum ülevaade sotsiaalhoolekandest on toodud I osas.

Arengueelistused:

- * sotsiaalkeskuse väljaehitamine
- * piirkonna ühtse sotsiaalhooldussüsteemi väljaarendamine
- * sotsiaalteenuste edasine arendamine
- * laste ja perede väärtustamine, toetamine
- * tervishoiusüsteemi materiaaltehnilise baasi tugevdamine

PROBLEEMID

- kohapeal puuduvad sotsiaalnõustamise spetsialistid
- vanurite ja invaliidide kodune hooldamisvõimalus ei rahulda vajadusi
- puudub ajutine varjupaik abivajajatele
- puudub supiköök vanurite ja mittetoimetulevate perede lastele
- vanureid traumeerib kodukohast kaugelasuvatesse hooldusasutustesse paigutamine
- piiratud võimalused puuetega inimeste huvialaseks tegevuseks
- puudub naiste tugikeskus (ettevõtluskoolitus, -info, huvialane tegevus jne)
- töötud vajaksid rohkem kohapealse täiend- ja väljaõppe võimalusi
- lastega perede toetus on ebapiisav
- puudub ühtne tegevuskava kogu piirkonna sotsiaalhoolekandesüsteemi väljaarendamiseks

TEGEVUS

Probleemi lahendus

Tellijaja

Teostaja

Finantseerimine

Ajakava

Rajada Otepää Sotsiaalkeskus (M.Medari projekt) Kastolatsi	linn	firma	linn + riik	1997-98
Toetada naiste tugikeskuse loomist	organisats.	firma	org.+ riik + linn	1997-99
Väärtustada lastega peresid, töötada välja kohalik peretoe-tuse poliitika (toetused, lisa-puhkepäevad jne.)	linn	linn	linn + firmad	1997 - pidev
Toetada täiend- ja ümberõppe korraldamist kohapeal (rahali-selt, ruumidega jne.)	linn + vallad	linn+firma+ firma	linn+firma+vallad	1997 - pidev
Luu tingimused tasuliseks koduhoolduseks	üksikisikud	linn+vald	linn+vallad+tellija	1997
Töötada välja Otepää piirkonna ühtne sotsiaalhoolekande arengukava	linn+vallad	linn+vallad	riik+linn+vallad	1997
Toetada elanike positiivseid algatusi	linn	algataja+linn	kõik võimalik	pidev
Otepää sotsiaalkeskuse projekti realiseerumine lahendaks enamiku praegu kõige enam murettekitavatest probleemidest.				

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellija	Teostaja	Finantseerimine	Ajakava
Arengukava sotsiaalpoliiti-line kontseptsioon	linn	linn+vald	linn+vald	01.05.1997
Toetada erinevate vabatahtlike organisatsioonide loomist ja tegevust sotsiaalprobleemide paremaks lahendamiseks	linn	organ.	organ.	1997 - pidev
Institutsioonilise hoolekande-süsteemi väljakujundamine ja avahoolduse ulatusliku arenda-mine	linn	sots.amet+ organ.	linn + organ.	1997 - 1998
Hoolekande süsteemi loomine laste ja noorsooküsimuste ning puuetega isikute vajaduste suuremaks rahuldamiseks	linn	sots.amet + organ.	linn + org.projektid	1997 - 2000
Koostöö valdade, EV Tööturu-ametiga töötute täiend- ja ümber-õppe paremaks korralda-				

miseks	linn	sots.amet + tööhõiveamet, linn + vallad	sots.amet + tööhõiveamet	1997 - 2000
Koostöö teadus- ja õppe- asutustega	linn	linn+sots.amet	linn	1997 - 2000
Laste ja noorsoo tervise uuringud	linn	sots.amet + polikliinik		1998
Erinevat liiki sotsiaalsed toime- tulekut tagavate ja paranda- vate toetuste süsteemi loomine	linn	sots.amet	linn	1997- 2000
Haridusala sotsiaaltöötajate tegevuse soodustamine	linn	sots.amet + gümnaasium	projekt	1998
Sotsiaalkeskuse töö käivitamine 1998	linn+vald	linn+vald	linn+vald+ sots.ministeerium	•1997 -
Eluasemelaenude süsteemi käivitamine erinevatele riski- gruppidele (vastava fondi loomine)	linn	linn	linn + riik	1997 - 2000
Pansionaadikohtade loomine eakatele (10 kohta)	linn	linn		1998 - 1999
Sotsiaalkorteri mõiste, vajaduse määratlemine, jaotus- põhimõtted	linn	polikliinik	linn	1997 - 1998
Nõustamisteenuse käivitamine	linn	sots.amet+ sots.keskus	linn+sponsorid	1997 - 1998
Supiköögi teenuste käivitamine	linn	sots.amet + sots.keskus	linn+sponsorid	1997 - 1998
Ajutise varjupaiga teenuse käivitamine	linn	sots.amet + sots.keskus	linn+sponsorid	1997 - 2000
Sauna, veeteraapia, massaazi jt teenuste pakkumise käivi- tamine	linn	sots.amet + sots.keskus	linn+sponsorid	1997 - 2000
Jõukohase füüsilise koormusega tegevuse võimaldamine vanurite- le ja füüsiliste puuetega inimes- tele	linn	sots.amet + sots.keskus	linn+sponsorid	1997 - 2000

Hoolduslepingute ettevalmistamine abivajajate hooldamiseks perekonnas	linn	sots.amet	linn	1997 - 2000
Standardite kehtestamine sots.teenuste osutamisel ja ostmisel	linn	sots.amet	linn	1997 - 2000
Sots.teenuste ostmine väljastpoolt Otepää regiooni, arvestades teenusteturu pakumisi (psühhokroonikud)	linn	sots.amet	linn	1997 - 2000
Otepää linna arengu planeerimisel ja ehitamisel pidada silmas puuetega inimeste vajadusi (kaldteed, tänava äärekiivid, WC-d jne)	linn	sots.amet	linn	1997 - 2000

Võrreldes muude abivajajate rühmadega on laste ja perede toetamine nii riigi kui omavalitsuse poolt peaaegu olematu. Terve normaalne laps ja pere on meie ühiskonna igal tasandil kõige vähem väärtustatud ja tagaplaanile tõrjutud. Selline ükskõikne, kohati isegi halvustav ja tõrjuv hoiak on häbiväärne ja seda tuleb muuta. Sellisest suhtumisest algabki üha uusi ja uusi abivajajaid tootev nõiarering, sest selle asemel, et toetada tervete normaalsete laste sündi ja kasvu, me tegeleme lastega alles siis, kui nad alatoitlusest haigestuvad või üldse alaarenguga sünnivad. Kui tahame püsida, peab perekonda ja lapsi väärtustama.

5.2 Tervishoid

Otepää meditsiiniline teenindamine on rahuldav, suur võit oli haigla püsijäämine väikeste haiglate sulgemise kampaanias.

Väljatöötamisel on 3 a arengukava (kuni 1999. aastani).

Otepää apteek 5 proviisoriga rahuldab Otepää vajadused medikamentide osas. Välja õpetatud 1 parameedik.

PROBLEEMID

- taastusravi võimalused ebapiisavad
- haigla ruumid vajavad remonti, eriti sanitaarsõlmed
- vaja on uut kiirabiautot
- puuduvad bakterioloogilised labori seadmed tervisekaitse (toiduainete kontroll jms) võimalusteks
- ebapiisavad võimalused SOS-teenistuseks

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellijä	Teostaja	Finantseerimine	Ajakava
Perearstikeskuse asutamine	linn	polikliinik	polikliinik	1997 - 2000
Taastusravi voodikohtade loomine Otepää haigla baasil	linn	haigla + sots.amet	haigla+sots.amet	1997 - 2000
Bakterioloogilise laboratooriumi tegevuse laiendamine	haigla	polikliinik	polikliinik	1997 - 2000

Kiirabiauto hankimine	haigla	haigla	liisingleping	1997
Luu klubiline töövorm tervislike nõuannete levitamiseks	haigla	haigla	haigla	1997
Hankida toiduainete kontrolliks vajalikud seadmed	linn	haigla+tarbija-kaitseamet	linn	1998 - 2000
Välja töötada haigla 3 aasta arengukava ja lõpetada haigla reformimine	linn	haigla	riik	1997
Ellu viia SOS teenistus koostöös politsei, kiirabi ja päästeteenistusega	linn	haigla+politsei+päästeamet	haigla+politsei+päästeamet	1997 - 2000

5.3 Haridus

Otepääl on võimalik omandada üldharidus Otepää gümnaasiumis ja muusikaline algharidus Otepää lastemuusikakoolis. Otepääl asub Eesti spordigümnaasiumi Otepää filiaal. Linna ühtne hariduse arengukava, kontseptsioon puudub.

Arengueelistused:

- * kooli materiaaltehnilise baasi tugevdamine (hoonete rekonstrueerimine, õppevahendite täiendamine jne.)
- * hariduse kvaliteedi tõstmine
- * muusikakooliga seonduvate probleemide lahendamine

PROBLEEMID

- koolis toimub õppetöö 4 erinevas majas
- koolihooned vajavad remonti ja juurdeehitust
- õppevahendid on aegunud ja neid ei piisa
- uute õpetajate jaoks puudub elamispind
- muusikakooli omandiküsimus lahendamata
- muusikakooli hoone vajab remonti
- õpetajate täiendõppeks ei jätku vahendeid
- muusikakooli õppemaks käib vaesematele peredele üle jõu
- spordikoolil puudub oma ühiselamu

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellija	Teostaja	Finantseerimine	Ajakava
Gümnaasiumi juurdeehitus	linn	firma	riik	1998-2001
Olemasolevate hoonete remont	linn	firma	linn	1996 - pidev

Leida lisavõimalusi õppevahen-

dite hankimiseks (sponsorid jm)	kool	firma	firma+riik	1997 - pidev
Osta linnale ametikorter	linn	linn	linn	1996-97
Munitsipaliseerida muusikakool	linn	linn	linn	1997
Muusikakooli remont	linn	firma	linn	1997 - pidev
Leida lisavahendeid vajalikuks täiendkoolituseks	linn+kool	linn+kool	linn+riik+abi?	1997 - pidev
Vabastada andekad vähekindlustatud perede lapsed laste muusikakooli õppemaksust	linn+kool	linn+kool	linn+riik	1997 - pidev
Aidata kaasa spordikooli ühiselamuprobleemi lahendamisele	linn+kool	linn+kool+riik	riik	1997
Lisaprojektide kaudu taotleda (hankida) lisarahasid	kool	kool+riik	riik+abi	1997 - pidev

5.4 Kultuur

Otepää kultuurielu on viljakas, mitmesuguseid isetegevuslikke laulu-, tantsu- ja teatrigruppe tegutseb linnas suhteliselt palju. Vaatamata televisiooni massikultuuri levikule ja üldisele "amerikaniseerumisele" tuleb hobitegevusse järjest ka noori, mis rahvakultuuri tulevikku silmas pidades on kõige tähtsam.

Laululava valmimisega paranesid suvised meelelahutusvõimalused - Pühajärve pargi suve-elu on viimase kahe aasta jooksul muutunud aktiivsemaks. Pargi rekonstrueerimisega muutuks Pühajärve suvise Otepää kultuurikeskuseks ja annaks võimalusi puhkajate-turistide teenindamise taset tõsta ning meelelahutusvõimalusi mitmekesistada.

Arengueelistused:

- * rahvakultuuri arengu soodustamine
- * välja töötada teatrimaja arengukava ja linna kultuurikontseptsioon

PROBLEEMID

- teatrimajal puudub arengukava
- sisulise töö võimalused on vähese raha tõttu piiratud
- uuendamist vajab teatrimaja helitehnika
- linna huviringidel ja ühiskondlikel organisatsioonidel on raskusi sobivate ruumide leidmisega

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellij	Teostaja	Finantseerimine	Ajakava
Toetada jätkuvalt rahvakultuuri edendajaid ja üritusi	linn	harrastajad	linn+riik	1997 - pidev
Välja töötada teatrimaja arengukava	linn	teatrimaja	linn	1996
Teatrimaja remont	linn	linn	linn + vald	1998 -
Hankida vajalik helitehnika	linn	teatrimaja	linn(+riik?)	1997

Toetada koolide huviringide tege-

vust (vajalike vahendite hankimist jne)	linn+kool	kool	linn(+abi?)	1997 - pidev
Jätkata Otepää Teataja väljandmist	linn+vallad	Ot. Teataja	linn+vallad	1997 - pidev
Toetada Otepää-ainelisi raadio, TV-saadete tegemist	linn	teatrimaja+ meediakanalid	linn	1997 - pidev
Väärtustada teenekaid kultuuri- ja haridustöötajaid ning rahvakultuuri edendajaid	linn	linn+ teatrimaja	linn	1997 - pidev
Toetada vajadusel mittetulunduslike ühingute tegevust (ruumide kasutamise võimalusega Lipuväljak 13 jmt)	organisats.	organisats.	linn	1997 - pidev

5.5 Turvalisus

Lähtudes Otepää linna arengukavast aastateks 1997-2002 on oluline planeerida omavalitsuse osalemine konkreetsete turvastruktuuride ja nende koostöö arendamiseks ning struktuuride poolt kavandatavate tegevusplaanide tähtajaliseks realiseerimiseks. Tähtis on eeltoodud perioodil ka kohalike eelarveliste vahendite kasutamise planeerimisel arvestada turvastruktuuride poolt tehtavate konkreetsete ettepanekutega, et garanteerida Otepää elanikkonna ja külaliste turvatunne ning säilitada puhke- ja spordipiirkonna hea maine. Oluline peaks olema ka omavalitsusepoolne toetus konkreetsete turvastruktuuride arengukava sõlmküsimumste kaitsmisel kõrgemalseisvates instantsides.

5.5.1 Politsei

Turvalisus linnas tekitab muret, kuritegevuse tase näitab jätkuvalt kasvutendentsi. Põhiprobleemiks jaoskonna töös on kaadri ja rahaliste vahendite nappus ja kriminalistika-alase tehnika puudulikkus. Turvatunde tõstmiseks linnas on koostöös omavalitsusega vaja tugevdada üldist järelvalvet (s.h liikluses, parklates), aidata korraldada linna üldist heakorrajärelvalvet.

5.5.2 Tuletõrje- ja Päästeamet

Tuletõrje- ja päästeameti põhiprobleemid on pidev alafinantseerimine ja materiaalse baasi vilets seis. Tulevikuperspektiivi teeb ebaselgeks riigi päästeteenistuse kontseptsiooni puudumine. Kaalutakse ettepanekuid kohapealse SOS-teenistuse väljaarendamiseks koostöös kiirabiga. Päästetöid kergendab tulevikus linna arengukava osana väljaantav digitaliseeritud linna ja piirkonna kaardimaterjal.

Arengueelised

- * tuletõrje- ja päästeteenistuse õigeaegse abi tagamine tulekahjude ja õnnetusjuhtumite korral
- * avariide või õnnetusjuhtumite tagajärgede nõuetekohane likvideerimine
- * depoo materaal-tehnilise baasi tugevdamine ja isikkoosseisu väljaõppe parandamine
- * tuletõrje ja päästeteenistuse depoohoone kesklinnast väljaviimine

PROBLEEMID

- organisatsioonilised küsimused lahendamata (vaidlused depoo edaspidise saatuse s.o. omandivormi üle)
- finantseerimisküsimused lahendamata (1997.a eelarve kinnitamata, pidev alafinantseerimine)

- materiaal-tehniline baas ei vasta Otepää kui turismipiirkonna ja talispordikeskuse nõuetele
- hüdrandid ja veevõtukoerad halvas seisukorras
- puuduvad vahendid võimalike keskkonnareostuste tõkestamiseks ja lokaliseerimiseks (näiteks õlireostus jms.)
- lahendamata avariide või õnnetusjuhtumite tagajärgede likvideerimine (kannatada saanud autode teisaldamine, hukkunute transport)

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellijä	Teostaja	Finantseerija	Ajakava
Lahendada organisatsioonilised küsimused, s.h. depoo omandiküsimus	TPA	TPA+ maakond+ linn	riik	1997
Lahendada finantseerimisküsimused	TPA	TPA+maakond+ linn	riik	1997
Tellida Otepää piirkonna riskianalüüs	TPA+ linn	TPA+maakond+ linn	riik	1998
Materiaal-tehnilise baasi tugevdamine (s.h. sidevahendid, eritehnika keskkonnareostuse likvideerimiseks, eririetus jms), koostades vastavaid projekte finants- ja abitaotlusteks	TPA	TPA+maakond	riik + linn+ abiprojektid	1998 - pidev
Rekonstrueerida linna veevõtu hüdrandid	TPA	ME KARU	riik	1998 - pidev
Korraldada tuletõrje- ja päästealast väljaõpet	TPA	TPA+maakond+ riik	riik	1997 - pidev
Otsida võimalusi depoohoone väljaviimiseks kesklinnast	TPA linn	TPA	riik	1999.....

5.5.3 Kaitseliit

Kaitseliidu põhikirjalised ülesanded on:

1. Seaduslike võimude abistamine Eestis maksva põhiseadusliku riigikorra ja kodanike julgeoleku kaitsmisel.
2. Ühiskondlike õnnetuste (taudide, tulekahjude, metsada ja soode põlemise, veeuputuse jne.) puhul abi andmine.
3. Oma liikmeile sõjalise õppuse ning kasvatuse andmine ja kodukaitse üldkasulikule tööle rakendamine.
4. Noortesse vabaduse, koduarmastuse ja kaitsetahte sisendamine ning noorte väljakujundamine vaimselt ja kehaliselt tublideks ja kasulikeks Eesti Vabariigi kodanikeks ning tulevasteks kaitseliidu liikmeteks.
5. Naiskodanike organiseerimine riigikaitse teostamise ja kaitseliidu abistamise eesmärgil.
6. Kodanikes isamaaliste ja rahvuslike tunnete süvendamine.
7. Rahva kehalise kasvatuse arendamine.
8. Teiste üleasannete täitmine, mis seaduslikus korras tema peale pannakse.

Arengueelised

- * Otepää piirkonna ühtselt funktsioneeriva kõrge turvasüsteemide koostöösüsteemi loomine
- * elanike turvalisuse ja avaliku korra kindlustamisele kaasaaitamine
- * noorte patriotismitunde arendamine ja kehalise kasvatuse tõhustamine
- * maleva materiaal-tehnilise baasi tugevdamine

PROBLEEMID

Kaitseliidu Otepää malevkonna põhiprobleemid on:

- pidev alafinantseerimine riigi poolt
- puuduvad oma ruumid, s.h. õppebaas
- puudub lasketiir
- puudub kaasaegne väljaõppekeskus
- piirkonna turvastruktuuride ebarahuldav koostöö ja koordineerimatus.

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Tellijä	Teostaja	Finantseerimine	Ajakava
Koostöö piirkonna teiste turvastruktuuridega	malev+linn	malev+ teised struktuurid	riik	pidev
Avaliku korra tugevdamiseks patrullteenistuse loomine	malev+linn	malev	riik	1997 - pidev
Leida sobiv asukoht lasketiirule, välja töötada projekt	malev+linn	malev+firma		1999.....
Koosseisu ja noorte väljaõpe (sh leida uusi noorteinstruktoreid)	malev	malev	riik	pidev
Taastada Otepää malevkonna lipp	malev	malev	malev	1998
Õppeklassi rajamine (välja töötada projekt)	malev+linn	malev+firma	riik	1998-99

5.5.4 Vetelpääste

Vetelpäästeühingu Otepää vetelpäästejaama tegevuse eesmärk on ennetavate abinõude rakendamine õnnetusjuhtumite ärahoidmiseks Valga maakonna veekogudel, rannavalve korraldamine maakonna kõige intensiivsema kasutusega avalikus supelrannas Pühajärvel ja päästetööde teostamine õnnetusjuhtumite korral maakonna veekogudel.

Arengueelistused

- * õnnetusjuhtumite ennetamine ja päästeteenistuse edendamine kohalikel veekogudel
- * elanikkonna, eriti laste, ujumisoskuse parandamine
- * vetelpäästejaama materiaal-tehnilise baasi tugevdamine ja vetelpäästjate kutseoskuste arendamine

PROBLEEMID

- avaliku korra ja turvalisuse nõrk tase Pühajärve pargis ja teistes traditsioonilistes supluskohtades.
- puudub vetelpäästeteenistus piirkonna teistel intensiivselt kasutatavatel järvedel (Kaarna, Kääriku, Mõrtsuka jt.).

- elanike (s.h. laste) suhteliselt nõrk ujumisoskus
- vetelpäästejaama nõrk materaal-tehniline baas
- lüünklik info väliujulate ja puhkemajade supluskohtade kohta
- aegunud supluskohtade jms. eeskirjad

TEGEVUS

Probleemi lahendus	Ajakava
1. Koos kohaliku omavalitsusega avaliku korra ja turvalisuse tagamisemeetmete väljatöötamine Pühajärve ranna pargis ja teistes avalikes supelrandades	1997 - pidev
2. Vetelpääste üksuste kõige intensiivsema kasutuse leidnud veekogude (Kaarna, Kääriku, Mõrtsuka) avamine	1997- pidev
3. Vetelpäästealaste õppuste korraldamine elanikkonnale	1997 - pidev
3. Lepingulise vahekorra loomine ja lepingute sõlmimine Valga maavalitsuse ja kohalike omavalitsustega	1997
5. Materjaaltehnilise baasi arengukava välja töötamine	1997
6. Maakonna supelrandade ja ujumiskohtade arvele võtmine ja passistamine	1997 - pidev
7. Veeõnnetuste vältimiseks teostatavate selgitustöökursuste "Esmaabi äkksurma puhul" kursuste korraldamine	1997 - pidev
8. Materaal-tehnilise baasi arengukava elluviimine	1998 - pidev
9. Supelrandade väliujulate ja puhkebaaside supluskohtade kasutamise ja ülevaatus eeskirjade välja töötamine	1998
10. Vahendite leidmine iseseisva, Valga maavalitsusest sõltumatu, päästeüksuse loomiseks ja tööerakendamiseks	1998
11. Materaal-tehnilise baasi arengukava täitmine	1999
12. Elanikkonnale tuukrite, akvalangistide, vetelpäästjate ja ujumise algõpetuse kursuste korraldamine	1999 - pidev

KOKKUVÖTE

Arengukava väljatöötamisel kasutati strateegilise planeerimise meetodikat SWOT - analüüsi), mis eeldas linna erinevate eluvaldkondade olukorra analüüsil ja järgnevate aastate konkreetse tegevuse kavandamisel kohalike huvigruppide-institutsioonide kaasamist. See on demokraatia, mida meil tuleb õppida - tunnetada oma võimalusi, vastutust omaenese ja oma kodupaiga elu edendamisel, juhtida ise oma elu, ootamata, et keegi teine seda meie eest teeks. Ja osata valida endi seast esindajad, kes tahavad ja suudavad kavandatu ellu viia.

Tulenevalt valdkondade eripärast, informatsiooni hulgast ja linnavalitsuse ja volikogu vastavate struktuuride probleemiasetusest, on arengukava erinevad osad erineva põhjalikkusega käsitletud. Üksikasjalikumalt on mõningad valdkondi (näit. keskkond) analüüsitud - kavandatud juba algatatud projektides. Ja vastupidi - näiteks spordi-, turismi- ja puhkemajandusega seonduv nõuab üksikasjalikumat koostööd Pühajärve vallaga.

Koostöö süvendamiseks on algatatud valla ja linna ühine strateegiline üldplaneering koos sotsiaalmajandusliku ja keskkonnavalitsuse analüüsiga, mis on aluseks kahe omavalitsuse võimalikuks ühinemiseks. Käesolev arengukava on aluseks järgmiste aastate eelarvete koostamisele ja seda korrigeeritakse iga aasta lõpus vastavalt vajadusele.

Käesoleva arengukava loogilise jätkuna on järgmiseks vaja välja töötada Otepää Agenda-21 ja Otepää tulevikuvision e. arengustrateegia aastani 2015.